

slovenski čebelar

1 9 6 4

LETO LXVI

ŠT. 2

VSEBINA

Praznovanje mednarodnega tedna čebelarjev	33
P. M.: Ali je to dovolj?	38
Edi Senegačnik: Izraelski čebelarški strokovnjak dr. A. Eytan v Ljubljani	41
Umrli je Hugo Gontarski	45
Vladi Martelanc: Ob nastopu leta 1964	45
J. Rihar: Smernice za razvoj čebelarstva na Slovenskem Koroškem	48
Ivan Kranjc: Kako sem celil rane lanskih izgub	54

NASI PROBLEMI

Valentin Benedičič: Še k problemu št. 1	57
---	----

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Pomanjkanje sladkorja v Nemčiji. Težave švicarskih čebelarjev. Zanimiva akcija. Velika poraba medu v Nemčiji. Prevažanje čebel v sadovnjake v inozemstvu. Cene medu v Franciji. Tri matice v eni družini. Nič novega za Madagaskarčane. Uporaba fonotiacina proti čebeljim ušem. Prednost pitanja s suho hrano. Plastični sati	59
--	----

NASA ORGANIZACIJA

Sestanek s predstavniki srbskih in hrvatskih čebelarjev	62
Izlet čebelarke družine Pobrežje	63
Vesela iz naših vrst	63
Popravek	63

OSMRTNICE

Jože Istenič, Anton Maček, France Kovačič	64
---	----

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Namesto običajne slike na panjski končnici nekaj veselih verzov za pustne dni.

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 50, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, Jože Rihar, Edi Senegačnik in Jožko Šlander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

Maske

Za pusta lastno s tujo skrij
in ž njo pokaži, kakšen si!

Gobe in gobe

Če brez dežjà rastó nam gobe,
vsi kmalu pojdemo po gobe.

Ženski jezik

Da zbrusiš ga — zaman poskusi,
poprej ti jezik brus obrusi.

PROSLAVA MEDNARODNEGA TEDNA ČEBELARJEV

Ljubljanski in okoliški čebelarji so praznovali mednarodni teden čebelarjev 14. decembra 1965. Ta dan so zvečer napolnili restavracijske prostore hotela Union. Dvorana je bila za to slovesnost lepo okrašena, na steni je visel velik transparent z napisom: Naj živi mednarodni teden čebelarjev! Ta večer res ni bilo zavednega čebelarja, ki bi ne bil pohitel med svoje tovariše, da bi z njimi praznoval. Čebelarji so pripeljali s seboj tudi svoje soproge, družinske člane, prijatelje in znance. Vsi so bili dobro razpoloženi, še preden se je začela proslava. Prijetno razpoloženje pa je še raslo ob zavesti, da imamo v svoji sredi ugledne predstavnike srbskih in hrvatskih čebelarjev iz Beograda in Zagreba. Ti so prišli v Ljubljano na našo proslavo in pa tudi zato, da bi se pogovorili o skupni jugoslovanski čebelarski organizaciji. Pred proslavo je bil popoldne ob treh poseben sestanek, na katerem smo polagali temelje naši skupni organizaciji.

Predsednik tov. Dominik Bric je pozdravil vse čebelarje in njihove svojce ter prijatelje, zlasti pa goste iz bratskih republik. Med njimi so bili iz Beograda univerzitetna profesorica dr. Vasilija Filipović-Moskovljević, Božo Petrović, sekretar Društva srpskih pčelara, ing. Konstantinović in Nikola Gosić; iz Zagreba pa so prišli prof. veterinarske fakultete dr. Ivo Tomašec, direktor Pčelarske centrale Filip Šimić in profesor J. Varga. Med domačimi gosti je pozdravil univerzitetnega profesorja dr. Huberta Pehanija z Biološkega inštituta in

inž. Jožeta Riharja kot zastopnika Agromela. Pozdravil je tudi tovariša Valentina Benedičiča, predsednika Zveze čebelarški društev, ter nekatere odbornike, zlasti pa starosto prof. Slavka Rajiča. Spomnil se je tudi naših častnih in zaslužnih članov tov. Bukovca, Rajiča in Kobala. Na žalost tov. Bukovec in Kobal nista mogla priti med nas, zato pa smo čebelarji s tem večjim veseljem pozdravili prof. Slavka Rajiča, ki je sedel ta večer kot kak mladenič med nami in bil izredno dobre volje. S posebnim veseljem je pozdravil predsednik maturante klasične gimnazije, ki so peli pod vodstvom prof. Janka Gregorca.

Najprej je zapel pevski zbor dve narodni pesmi, potem pa je začel svoj slavnostni govor urednik tov. prof. Edi Senegačnik. Dejal je:

»Dragi gostje in čebelarji!

Slovenski čebelarji nocoj spet praznujemo. S svojim praznovanjem se pridružujemo veliki svetovni bratovščini čebelarjev, ki pod okriljem mednarodne čebelarske organizacije Apimondije z nami vred praznujejo mednarodni teden čebelarjev. Ta velika svetovna organizacija, ki zbira okrog sebe čebelarje vsega sveta ne glede na barvo kože, vero ali politično prepričanje, si je postavila zelo lepo in plemenito nalogo: pomagati idejam Združenih narodov. Zato naj bi čebele povezovalle čebelarje vsega sveta na trnovi poti k miru in sicer tako, da bi živeli čebelarji v slogi, miru in bratstvu prav tako kakor njihove čebele. Tako bi tudi mi čebelarji po svoje pomagali, da bi prišlo nekoč do trajnega miru na svetu.

Slovenski čebelarji izpolnjujemo to nalogo več let, saj že od 1959. leta obhajamo ta praznik. Zavedamo se, da smo popolnoma upravičeni, da ga praznujemo. Naša čebelarska organizacija stopa namreč krepko med najboljšimi čebelarskimi organizacijami na svetu. 19. mednarodni kongres v Pragi nam je pokazal, da je tako.

Kadar pa človek praznuje, takrat je navadno dobre volje in vesel. Rad pogleda na svoje opravljeno delo, na uspehe ter neuspehe in pri tem napravi tudi načrt za prihodnost. Storimo to nocoj tudi mi. Naša organizacija je stara že čez 60 let. V preteklih desetletjih jo je gradila in izpopolnjevala vrsta naših odličnih čebelarjev. Spomnimo se Žnidaršiča, Rojine, Bukovca, Verbiča, Janka Babnika, Raiča, Arka in še cele vrste drugih. Ti zaslužni možje so s svojim nesebičnim idealizmom ustvarili zares odlično, tudi drugod po svetu priznano organizacijo, ki jo je po osvoboditvi podedovala mlada čebelarska generacija. Skušali smo jo ne samo ohraniti, ampak jo pod novimi pogoji, ki jih je omogočala socialistična družba, še dvigniti in izpopolniti. Prva leta

po osvoboditvi je naša čebelarstva organizacija zares cvetela: v sodelovanju z odločilnimi oblastnimi činitelji smo zaradi vojne močno omajano organizacijo utrdili, v najkrajšem času vzgojili najnujnejši kader predavateljev ter postavili po vsej Sloveniji nad 50 plemenilnih postaj. Ustanovili smo tudi nekaj čebelarskih podjetij, ki so takrat s svojim dobičkom uspešno podpirala našo prosvetno dejavnost. Na žalost je prišlo takrat v naši organizaciji do hude krize. Izgubili smo

Na skupnem sestanku s srbskimi in hrvatskimi čebelarji. Od leve na desno prof. Varga in Filip Simić iz Zagreba, Boža Petrović in dr. Filipovičeva iz Beograda ter predsednik ZČD Benedičič

za nas tako dragocena podjetja, ki so bila za čebelarsko dejavnost odločilnega pomena, in ostali smo sami z dediščino svojih prednikov. V tej hudi krizi so se zamajala tla naše organizacije in vse je kazalo, da bo po njej. Pa so se spet našli idealni ljudje, polni poguma in dobre volje, ki so znali gledati v prihodnost. Ti so nam organizacijo obdržali. Kaj vse so po vojni ustanovili in kaj vse je propadlo! Naša Zveza pa je ostala, prekaljena v hudih borbah. Ostala je in potem samo še životarila. Nismo in nismo mogli najti stika z odločilnimi kmetijskimi forumi, ki sploh niso kazali nobenega zanimanja za nas. Mi pa smo vsa ta leta pridno delali v prepričanju, da nas bo delo samo dvignilo in pokazalo našo vrednost ter da mimo teh ugotovitev ne bo mogel nihče.

V tej dobi stagnacije je priredila naša Zveza na stotine predavanj in mnogo različnih tečajev, tako da lahko rečemo, da ni bilo čebelarke družine, ki bi ne bila imela predavanja. Na tečajih smo usposobili več sto bolezenskih strokovnjakov in vzrejevalcev matice. Vse to pomembno poslanstvo je opravljala Zveza s svojimi sredstvi, od nikoder in od nikogar ni dobivala podpore. Večkrat smo tožili prav zaradi tega, ker našega dela ni nihče upošteval, čeprav smo po drugi strani dan za dnem slišali kmetijske strokovnjake poudarjati, kako koristne žuželke so čebele, naši gospodarstveniki pa so prav glasno govorili o dragoceni dolarjih, ki jih dobimo za izvoženi med.

Vse kaže, da smo letos prebili led in našli popolno razumevanje za svoje delo. Naš novi predsednik si je postavil kot najvažnejšo nalogo prav navezavo stikov z oblastnimi organi. To se mu je posrečilo in sadovi predsednikovega dela so že tu: dobili smo podporo 150.000 dinarjev, ki naj zaenkrat vsaj simbolično pokaže, da naše delo nekje le cenijo. Prav zaradi dejavnosti novega predsednika, ki je posvetil ves svoj prosti čas naši organizaciji, smo sestavili tudi svoj sedemletni načrt čebelarstva, s katerim smo se vključili v kmetijski plan. Po tem načrtu bomo sodelovali z ostalimi kmetijskimi panogami in jim vsepovsod pomagali. Zveza pa bo morala dobiti za izpolnjevanje svojih nalog tudi primerna sredstva, ki bodo omogočala, da se bo naše članstvo povečalo od dosedanjih 5000 na 8000 ali še več.

V svojem načrtu pa imamo tudi še nadaljnje sodelovanje z Medeksom in Agromelom. Tudi tu hočemo biti samo konstruktivni. Zato smo prepričani, da nas bosta obe podjetji razumeli in upoštevali močno fronto 5000 čebelarjev, ki hočejo delati za napredek slovenskega čebelarstva. Pričakujemo, da bosta obe podjetji tudi v prihodnosti priznali naši organizaciji in njenim članom pravico do obstoja in razvoja.

Vsako leto sem v svojem govoru na ta praznik omenil naše skaljeno veselje, da naši bratje v sosednih republikah nimajo take organizacije kot mi in da je to velika škoda za vse jugoslovansko čebelarstvo. Nocoj imamo v svoji sredi ugledne čebelarske predstavnike iz Hrvatske in Srbije. Naj jih še posebej pozdravim v imenu vseh slovenskih čebelarjev. Dolgo smo si želeli, da bi se z njimi pogovorili o našem skupnem delu in o organizaciji. To nam bo samo koristilo, kajti le močni in enotni bomo lahko zastopali svoje interese. Slovenski čebelarji pa ne želimo le tega, svoje iskrene želje in lepe besede hočemo podpreti tudi z dejanji. Zakaj ne bi brat pomagal bratu, kadar je v stiski ali nesreči? Slovenski čebelarji smo pripravljani tudi materialno pomagati, da bi čebelarske organizacije v Srbiji

in na Hrvatskem ter drugod spet zaživele ali pa se ustanovile. Ali ni prav, da sklenemo to prav nocoj, na ta naš veliki praznik. Slovenski čebelarji smo ponosni na opravljeno delo in stojimo trdno ob svoji organizaciji, ki ji bomo pomagali, da bo še močnejša in njeno delo še uspešnejše.

Nocoj naj bo za nas vse zares praznik. Pozabimo za uro ali dve na vsakdanje težave in tudi na svoje čebelice. Te sedaj počivajo in

Na skupnem sestanku so živahno razpravljali. Od leve na desno prof. Raič, ing. Urbanija, Božo Petrović in tov. Gosić iz Beograda

čakajo sončne pomladi, ko bodo spet razveseljevale čebelarjevo srce. Mi pa se poveselimo in pokažimo svojim dragim gostom, da znamo biti slovenski čebelarji gostoljubni, družabni in zabavni! Z njimi zapojmo njihovo veselo pesem:

»Ajte, braćo, amo, da se veselimo!
Naj žive vsi jugoslovanski čebelarji!
Naj živi naša skupna jugoslovanska čebelarska organizacija!
Naj živi Zveza čebelarskih društev Slovenije!«

Potem je maturantka Marinka Senegačnik recitirala Murnovo »Pesem o ajdi«, maturantka Ksenija Pogačniková pa je prebrala odlomek iz Maeterlinckove knjige »Življenje čebel«, in sicer poglavje

»Pokol trotov«. Pevski zbor je nato spet zapel nekaj narodnih pesmi, med njimi tudi eno za goste, in sicer »Konjuh planino«. Maturanti Rot Tomaž, Smolej Milan in Gale Damijan so recitirali potem članek Bonifacija Sršena »Ljubljanski čebelar — pop v Srbiji«. Vsi navzoči so se od srca nasmejali in to tem bolj, ker je bil med njimi sam pop, ki se je po dolgotrajni bolezni spet vrnil med svoje čebelarje. Razpoloženje je bilo že na višku, ko je prebral Milan Smolej travestijo Janeza Pašeta »Mleček nesmrtnosti«. Za slovo so zapeli maturanti še nekaj poskočnih, potem pa so v slikovitih narodnih nošah zaplesali še belokranjsko kolo. Med zabavo so prikazovali še barvne diapozitive.

Prav vsi so bili s programom zelo zadovoljni, zlasti pa naši gostje. Priznali so, da tega niso pričakovali in da bi sami kaj podobnega ne zmogli. Nato se je začela prosta zabava s šaljivo pošto, v kateri so se prav dobro uveljavile slike naših panjskih končnic, ki so ta večer potovale od čebelarja do čebelarja. Res ni bilo nikogar, ki bi ne dobil takih ali takih pozdravov. Vsepovsod smo lahko opazovali vesele in nasmejane obraze, pri vsaki mizi so veselo kramljali in obujali spomine. Ko se je potem oglasila še harmonika, so tudi mnogi zaplesali. Marsikak star čebelar se je bolj urno zavrtel kot kak mladenič in to brez kakršnegakoli mlečka. Kar težko smo se okrog enih ponoči poslavljali in ugotavljali, da ljubljanski čebelarji tako prijetnega in pristrčnega srečanja ter praznovanja še nismo imeli. Naši gostje pa so nam stiskali roke in se zahvaljevali za tako lep sprejem.

ALI JE TO DOVOLJ?

P. M.

Sedaj je čas za pobiranje članarine in za sklicevanje občnih zborov čebelarskih družin. Le preveč pogosto je odbor mnenja, da drugega dela za organizacijo in njene člane sploh ni. Ali je res to dovolj? Da ni tako, so le prepogosti očitki čebelarjev, da od društva nič nimajo, da je izdatek za list previsok itd. Mogoče taki čebelarji pričakujejo, da bodo dobili za članarino 1000 din letno 1 panj, 1 roj čebel, za vsak panj pa še 10 kg sladkorja. Kdo podari lovcem srno ali zajca, ribičem ribe? Vsi plačajo članarino brez mrmranja in kritike, ker se pač zavedajo važnosti svoje organizacije. Pri vsem tem čebelarji radi pozabimo, da nam bo mogla organizacija pomagati le toliko, kolikor člani sami storimo zanjo. Vsekakor iz očitkov lahko povzamemo, da organizacija članom premalo nudi!

Čebelarska društva z velikim območjem kot Celje, Ljubljana, Maribor, Mežiška dolina in še druga lahko uspešno delujejo le takrat, če so njihove družine delavne. Čebelarske družine so temelj čebelarske organizacije. Zaradi tega je važno, da člani dobro poznajo delo, ki ga morajo opravljati požrtvovalno in brez kakršnih koli nagrad.

1.

Zbiranje članov je najvažnejše opravilo! Odbor, ki najde način, da vključi vse največje in najboljše čebelarje svojega območja, zasluži vse priznanje. To ni lahko delo, če je območje razsežno, čebelarji pa raztreseni po hribih in dolinah, da je do njih kar več ur hoda. Treba je najti ljudi in način, kako bi pritegnili nečlane v organizacijo in kako bi jih v organizaciji tudi obdržali. Važno je tudi, da pozna odbor vse čebelarje na svojem območju in jih ima tudi v evidenci. To pride posebno prav, če se pojavi kaka nalezljiva čebelja bolezen.

2.

To pa ni edino delo! Zelo važni so članski sestanki, kjer se člani med seboj spoznavajo in v svoji stroki dalje izobražujejo. Tu jim priskoči na pomoč društvo, ki pošlje svojega predavatelja. Srečna je tista družina, ki premore sama predavatelja, le prepogosto pa ga niti ne izkoristi! V poletnem času so najbolj primerni sestanki pri kakem čebelnjaku. Na takih sestankih čebelarji lahko spoznajo medovite rastline in se tudi pogovore, kako bi zboljšali čebeljo pašo. Zelo poučno bi bilo, če bi imela družina manjšo parcelo za medovite rastline ter za pridobivanje semena ali sadik. Ali na kmetih res ni več takega koščka zemlje?

3.

Prvi pogoj vsemu delu pa so seje družinskega odbora. Na teh naj bi razpravljali odbor o zbolšanju čebelje paše, o načinu dela, o predavanjih in izletih, o pridobivanju članov, o potrebah čebelarjev, o prevozu čebel na pašo, o prireditvah pa tudi o tem, kako priskrbeti družini potrebne dohodke za delovanje. Odbor naj bi se sestel letno vsaj štirikrat.

4.

Pri čebelarjih se nabere precej starih voščin, ki jih je treba pretopiti v vosek. Toda le preradi redimo molje, namesto da bi staro satje pretopili ali prodali. Zato potrebujejo družine stiskalnico za

vosek. Z dohodki raznih prireditvev naj bi si družine nabavile prepotrebno stiskalnico. Pri kuhanju voščin lahko člani sodelujejo, kar delo poceni. Vosek potem člani zamenjajo za satnice ali pa prodajo.

5.

Družine imajo pri svojem delu seveda tudi stroške. Kdo pa naj jih poravnava? Nihče drug kot družina, ki mora najti pot do dohodkov! Najugodnejša prilika je, da se tudi sama ukvarja s čebelarstvom. Nekaj pravilno oskrbovanih družin bo prav gotovo plačalo nastale stroške in mogoče bo še kaj ostalo. Menda ne bo težko dobiti roje in začeti čebelariti. Čebelarjenje z družinskimi čebelami bo uspešno le tedaj, če ima družina pravega oskrbnika čebel. Zopet smo tam! Kjer ni požrtvovalnih članov, tudi ni napredka!

6.

Ugotovljeno je, da število čebelarjev na vasi pada. Beg z dežele za zaslužkom vpliva tudi na število čebelarjev. Mladina se ne zanima več za kmetijstvo in tudi ne za čebelarstvo. Na šolah so razni krožki. Zakaj ne bi bil tudi čebelarski? Prav gotovo ne bo v škodo, če šolske otroke zainteresiramo za kmetijska vprašanja. Pred vojno čebelnjaki pri šolah niso bili tako redki kakor sedaj. Tudi med učiteljstvom so čebelarji le redki. Odbor družine naj bi razpravljal tudi o tem, kako bi pri šolski mladini vzbudili zanimanje za čebele, ki so zgled marljivosti.

7.

Čebelarjev trud mora biti vsekakor tudi poplačan. Društvo bo prav gotovo skrbelo, da proda pridelani med in vosek pa tudi roje in odvečne družine. Skrbelo bo, da bo imelo za člane na zalogi vedno vse čebelarske potrebščine. S primerno organizacijo je mogoče izkoristiti razne čebelje paše s skupinskimi prevozi. Pa tudi čebeljo pašo v kraju je mogoče izboljšati ter preprečiti čebelje bolezni. Posameznik vsega tega prav gotovo ne zmöre.

Člani družine, ki se bodo pri svojem delu ravnali po navedenih smernicah, prav gotovo ne bodo zapuščali svoje organizacije, ampak jo bodo le še bolj podpirali.

IZRAELSKI ČEBELARSKI STROKOVNJAK DR. A. EYTAN V LJUBLJANI

EDI SENEGAČNIK

Preteklo jesen nas je obiskal dr. A. Eytan, znani izraelski čebelarški strokovnjak in vzrejevalec matic. Že nekaj mesecev prej nam je pisal Adam Kehrle, da bi dr. Eytan prav rad obiskal domovino Antona Janše in se ob tej priložnosti seznanil z našo čebelo, o kateri je že toliko slišal, seveda pa bi prav rad spoznal tudi naše vzrejevalce matic in njihove načine vzreje. Dr. Eytan, ki je po poklicu jurist, se je namreč popolnoma posvetil vzreji matic in se je zaradi tega izpopolnjeval na več krajih. Bil je v Buckfastu pri Kehrleju, še prej pa v Združenih državah pri znanem profesorju Mackensonu v Baton Rougu, pri profesorju Farrarju v Madisonu in pri Dadantovih v Hamiltonu. Zlasti se je zanimal za umetno osemenjevanje matic. Povsod, kjer je bil, je vztrajno proučeval prav vse in tudi sam pomagal ter delal. Ameriški časopisi so objavili njegovo sliko in tudi sliko njegove soproge, ki ga je povsod spremljala. Omenili so, da tako prizadevnega in obenem skromnega čebelarškega strokovnjaka še niso videli.

Na kongresu v Pragi smo se z njim osebno seznanili in ga povabili, naj nas obiše. Po končanem kongresu je odšel dr. Eytan za en teden še k dr. Rutterjevimi v Lunz am See, kjer je proučeval njihovo znanstveno delo, potem pa je v začetku septembra prispel v Ljubljano. Na žalost so bili takrat naši vzrejevalci večinoma v Liki in jih nismo mogli obiskati. Pač pa si je ogledal gost čebelarški muzej v Radovljici in nekaj čebelarstev v okolici Bleda, nazadnje pa je obiskal znanega vzrejevalca matic Alojza Bukovška na Golem brdu pri Medvodah. Za ljubljanske čebelarje je imel posebno predavanje, v katerem je poudaril, da je silno navdušen nad lepotami naših krajev in nad gostoljubnostjo ljudi. Ni in ni se mogel načuditi sposobnosti in nadarjenosti čebelarja Bukovška. Dejal je, da se prav nič ne čudi, da je tudi Janša izšel iz teh krajev. Pri svojem znanstvenem izpopolnjevanju je srečal mnogo svetovno znanih čebelarških strokovnjakov, niti najmanj pa ni pričakoval, da bo našel v preprostem slovenskem kmečkem človeku tako globoko znanje in življenjsko razgledanost. Čestital nam je, da imamo v svoji sredi take čebelarje. Mi pa smo takoj povedali, da bi našli prav gotovo še marsikakega Bukovška med našimi kmečkimi čebelarji. Povedal nam je, kaj vse je videl po svetu. Kjerkoli je bil, ni samo gledal ali opazoval čebelarških strokovnjakov, pač pa je povsod oblekel belo haljo ali pa delovno obleko in pomagal. Pri tem so nje-

govi gostitelji povsod ugotovili, da zna biti v laboratoriju in ob mikroskopu prav tako spreten in neutrudljiv kakor pri dviganju težkih panjev. Mnogo nam je povedal o čebelarstvu v Izraelu. Tam so pionirji napravili pravi čudež, ko so naredili tako rekoč iz žive puščave cvetočo in rodovitno pokrajino, kjer tudi čebelarstvo dobro uspeva. Najboljšo pašo imajo čebele na limonovcih in oranževcih, potem pa morajo prav tako prevažati kot mi, če hočejo imeti uspeh. On sam proda kot vzrejevalec vsako leto čez 7000 godnih matičnikov. Pri njih kupujejo namreč čebelarji raje matičnike kot pa oprasene matice. Seveda so taki matičniki tudi mnogo cenejši.

V Ljubljani je obiskal tudi Medeks in Agromel, kjer se je zanimal za moderno čebelarjenje v ameriških panjih. Ko smo mu povedali, da je letos v Liki izredno dobra paša na žepku, je želel takoj oditi tja. Na žalost pa ga zaradi začetka šole nisem mogel spremljati. Toda mož, navajen dolgih poti, se ni prav nič ustrašil, da bi šel sam v Bosno in v Liko. V najbolj primitivnih razmerah v Bosni se je med našimi čebelarji zelo dobro počutil. Občudoval jih je pri njihovem delu, zlasti pa njihovo gostoljubnost, saj so mu stregli na vsakem koraku z najboljšim, kar so premogli. On pa je samo občudoval čudovita žepkova pasišča ter prijazne in dobre ljudi. Pa preberimo njegovo pismo z dne 20. oktobra 1963:

»V Liki sem imel z žepkom izredno doživetje. Nezaslišani donosi pri takem številu tisočev in tisočev panjev na enem mestu je zares nekaj posebnega. Donosi 18 kg dnevno ali celo še več bi izzvali tudi v Ameriki veliko začudenje.

V našem poljedelskem ministrstvu sem predlagal, da bi tudi mi zasejali gole kraške goličave okrog Jeruzalema z žepkom, in sicer z letali. Če bo prišlo do praktičnih poskusov, upam, da se bom lahko obrnil na Vas, dragi profesor. Najbrž Vam ne bo pretežko priskrbeti majhno količino tega semena, seveda proti dobremu plačilu.

Slovenija je s svojimi ljudmi čudovita dežela. Res je taka, kot mi je pred kratkim pisal o njej Kehrle: 'Slovenija je po mojem mnenju med najbolj očarljivimi deželami na svetu in nič manj njeni ljudje.' Sam sem občutil to v Vaši gostoljubni družini in pri ostalih čebelarjih.

Prosim Vas, izročite moje srčne pozdrave in globoko zahvalo vsem dragim čebelarjem in prijateljem, zlasti pa dragemu Branku in Marti, hčerki tov. Maksa Krmelja, ki me je spremljala kot gosta Agromela tudi k čudovitim Plitvičkim jezerom.«

Dr. Eytan je obljubil, da bo v kratkem napisal za naše glasilo članek o izraelskem čebelarstvu.

UMRL JE HUGO GONTARSKI

Od neumornega čebelarkega znanstvenega dela je kruta smrt dne 14. junija 1965 iztrgala dragoceno življenje Huga Gontarskega. Čeprav je bil že težko bolan, je do zadnjega upal, da ga bo uspela operacija vrniti k neutrudljivemu delu. Toda usoda je hotela, da je veliki čebelarkegi znanstvenik v svojem 65. letu v neki frankfurtski bolnišnici umrl.

Ime pokojnega Huga Gontarskega slovenska čebelarkega literatura pogosto omenja. Nemški čebelarkegi listi in znanstvene revije so objavile v njegov spomin daljše nekrologe in navedle njegove zasluge na znanstvenem področju. Prav je, da se tega moža tudi naš list spomni.

H. Gontarski je pričel s svojim čebelarkegim znanstvenim delom že leta 1928 na frankfurtski univerzi. Leta 1937 mu je »Politehnična družba Frankfurt« omogočila ustanovitev čebelarkega inštituta v Oberurslu. Temu se je kot vodja popolnoma posvetil. Brez vsakršnega ugodja zasebnega življenja, počitka ali dopusta se je ves predal študiju čebel. V drugi polovici zadnje vojne so ga vpoklicali v vojaško službo. Šele nekaj let po vojni se mu je posrečilo, da je ponovno vzpostavil in obnovil svoj ljubljeni čebelarkegi inštitut v Oberurslu. Izpod njegovega plodnega peresa je izšlo čez 200 razprav. Od teh je 60 strogo znanstvenih. Na univerzi v Giessnu ni skrbel samo za splošno čebelarkega prosveto, ampak za naraščaj svojih znanstvenih naslednikov, od katerih bi morda marsikateri ostal izven čebelarkega področja. Ko so pričeli leta 1954 izdelovati satnice z večjo celično osnovo z namenom, da bi dosegli v večjih celicah večje in zmogljivejše čebele, se je z vso silo vrgel na ta problem. Ugotovil je kmalu, da iz tega ne bo nič. Žal smo takrat tudi pri nas izvedli ta neuspeli poskus. Po zaslugi pokojnika so uvedli točen postopek za ugotavljanje pristnosti domačega nemškega medu. Pogosto so njegovi znanstveni izsledki obogatili praktično čebelarkega delo. Zelo zanimivi so njegovi poskusi, kako vpliva težnost na čebele, da pravilno ugotavljajo navpično lego satja, ki ga grade.

Nepozabno uslugo je napravil pokojni Gontarski čebelam in čebelarjem, ko je začel proučevati nosemo in njeno pogubnost. Ni miroval, dokler se mu ni posrečilo sestaviti kemičnega preparata z oznako »nosemak«. Pri pravilni uporabi to zdravilo učinkovito mori parazite noseme prav v dobi njihove aktivnosti, ne da bi bili prebavni organi

čebele kaj poškodovani. Danes, ko imamo preparat, si morda niti ne predstavljamo, koliko truda, poskusov in mikroskopskih proučevanj je bilo potrebnih, preden se je izkristaliziralo tako zdravilo za splošno uporabo. Ko bi pokojni ne imel drugih zaslug za čebelarji svet kot to, da nam je dal sorazmeroma solidno in ceneno zdravilo, si je že s tem postavil tudi med našimi čebelarji trajen spomenik.

Pokojni H. Gontarski je vse življenje trdno in uspešno delal. Ko so že bolnemu nenehno svetovali, naj se gre zdraviti v bolnišnico, je to vedno odklanjal in dejal: »Kaj bo potem z mojim inštitutom?« V predalih njegove delovne mize in v laboratoriju samem leži mnogo začetih, a nedokončanih znanstvenih proučevanj. Njegovi nasledniki se mu bodo najlepše oddolžili s tem, da bodo njegova nedovršena dela dokončali in objavili ter s tem izpolnili praznino, ki je zazijala ob njegovi izgubi.

Tudi mi slovenski čebelarji se zavedamo, kaj je čebelarji svet izgubil s smrtjo H. Gontarskega. On in njegova dela bodo med nami vedno živela!

O žepkovem medenju v Liki smo že mnogo slišali: Takale je ta medovita rastlina v svojem naravnem okolju

OB NASTOPU LETA 1964

VLADI MARTELANC

Moder pregovor, ki ima za čebelarje prav poseben pomen, pravi, da se učimo iz preteklosti za prihodnost. Že v junijski številki našega glasila sem omenil, da je pretekla huda zima težko prizadela nekatere naše čebelarje. Mnogi so prišli skoro ob vse čebele, drugi le delno. Tiste, ki so jo srečno in skoro brez izgub izvozili, bi prešteli lahko na prste. Vsi si želimo, da bi take zime ne bilo več. Samo na dosedanje zaščitne mere se ne smemo več zanašati, ampak jim moramo po potrebi pridružiti tudi zdravljenje z nose-makom. Pomnimo, da je vsaka huda zima brez izletnih dni trden zaveznik noseme.

Svetovali smo, naj tisti, ki so izgubili čebele, čebelarijo le na roje, da bi napolnili prazne panje. Vse kaže, da smo to upoštevali in smo rane dobro zacelili, posebno tam, kjer je bilo mnogo naravnih rojev. Prav iskrena zahvala vsem čebelarjem, ki so priskočili prizadetim tovarišem z družinami in roji na pomoč. Vsem tistim nesrečnežem, ki ob izpraznjenem čebelnjaku niso obupali, ampak na kakršen koli način poskrbeli, da bodo v novem letu ponovno izletavale njihove ljubljenske, pa iz dna srca čestitamo! Kdor ni obupal, ni podlegel. Kljub temu pa zija še marsikatera praznina, ki jo bo treba v letošnjem letu izpolniti. Zato bomo v naš letošnji delovni načrt vsaj delno vključili tudi razmnoževanje z naravnimi roji ali narejenci in se še posebej pobrigali za vzrejo zares dobrih matic.

Stara čebelarska napoved, da sledi hudi zimi navadno še tisto leto dobra čebelarska letina, se letos ni povsod uresničila. Ponekod so neprevaževalci, npr. okrog Postojne, ostali s praznimi lonci. Le čebelarji okrog Slovenj Gradca so se celo brez prevaževanja dobro odrezali in to na smreki in hoji. Prevaževalcem se je trud še najbolj izplačal, kar je dokaz, da bo treba v prihodnosti kar večkrat na pot. Žepkova pasišča so po skoraj dvanajstletnem spanju ponovno oživela. V preteklih letih je bilo medenje žepka v Liki tako nezatno, da so čebele nekaj let nabrale komaj skromno zimsko zalogo. Vzrok ni še povsem pojasnjen, čeprav so bili več let naravnost idealni pogoji za medenje. Nekateri so mnenja, da je ovirala medenje žepka mala ličinka neke žuželke, ki je skoro v vsakem cvetu obžirala najnežnejše cvetne dele in s tem preprečevala medenje. Letos nisem imel prilike, da bi ta pojav v Liki osebno opazoval. Verjetno pa je letošnja huda zima tega škodljivca tako zdecimirala, da si je žepek ponovno opomogel. Naj bo tako ali tako, želja vseh prevaževalcev je, da bi v Liki še večkrat zamedilo in ne po tako dolgem presledku. Zimska zaloga žepkovega medu je za prezimovanje čebel in za njihov spomladanski razvoj nekaj najboljšega. O tem se bo lahko prepričal vsak čebelar, ki ima pozimi v panjih žepkov med.

Upajmo, da so vsi čebelarji pravilno in pravočasno zazimili svoje čebele, posebno pa tisti, ki so dokrmili zimsko zalogo s sladkorjem. V krajih, kjer je medila hoja, bi bilo pametno ves hojev med iztočiti in dopitati vso zimsko zalogo (10 kg) s samim sladkorjem. Ko se čebele ob prvem hladu strnejo v tesno gručo, nam pokažejo, koliko ulic bodo pozimi zasedale. Nezasedeno satje, čeprav je v njih izdatna količina zadelanega medu, začasno odvza-

memo iz plodišča in ga shranimo v prazen panj ali v omaro. Čebele utesnimo v levo ali v desno polovico panja ter ločimo od nastale praznine z ločilno desko, praznino pa izpolnimo z dobro izolacijo. Ker čebele v tako zoženem plodišču mnogo bolje prezimujejo, je število čebelarjev, ki uporabljajo ločilno desko z zoževanjem, od leta do leta večje. Kdor se za ta način prezimovanja ne more odločiti, naj poskusi to vsaj v nekaj panjih pa se bo prepričal o tem. Tudi znanstveno je namreč dokazano, da čebele v zmanjšanem prostoru mnogo udobneje prezimujejo in tudi manj porabijo. Kljub zmanjšanemu prostoru pa moramo družine v panjih skrbno zapaziti.

Ako primerjamo nastop lanskega zgodnjega mraza z letošnjim izredno milim novembrom, vidimo, da bo letos za čebelice zima kar za cel mesec krajša. Saj se malokatero leto lahko pohvalimo, da bi nam prinašale 26. novembra obnožino, kot je bilo to lani. Ko smo vse uredili za udobno prezimovanje naših ljubljensk, moramo poskrbeti, da jih ne bodo nadlegovali zunanji vplivi. Tu pridejo v poštev predvsem razne ptice, ki jih priženeta visok sneg in lakota na panjske brade, kjer s trkanjem izvablajo čebele k žrelom, od koder jih odnašajo na bližnje drevje in tam pojedjo. Ako postavimo pticam v primerni razdalji od čebelnjaka krmišča, bodo pustile čebele pri miru. Od sesalcev, ki se lahko pritihotapijo v panj skozi več kot 8 mm visoka žrela, so lahko rovke in navadne miške. Marsikateri čebelar je lahko že občutil razdejanje, ki so ga naredili ti nezaželeni gostje med prezimljavačimi čebelami. Sam sem se proti tem škodljivcem zavaroval s posebnimi kovinskimi zapahi, ki niso dopuščali višja žrela kot 8 mm. Mimogrede naj omenim, da takih nisem dobil in sem si jih moral sam narediti. In vendar sem pozimi 1961—62 po 40 letih čebelarjenja doživel nekaj nerazumljivega. Ko sem v marcu 1962 po mili zimi pregledoval čebele na prezimovališču v dolini Idrije, sem ugotovil, da je gospodarila v vsakem panju žival, ki je prežvečila prav vsako mrtvo čebelo na dnu panja in morda tudi mnogo živih radovednic, če so se ji preveč približale. Čeprav je nepridiprav poskrbel za dobro sanitarno službo, je s svojo požrešnostjo gotovo več škodoval, kot koristil. Na vse načine sem se trudil, da bi odkril nepridiprava, a vse zaman, ker razen otrebkov in prežvečenih in izbljuvanih čebeljih teles ni pustil nikakih drugih sledi. Edino zanesljivo znamenje so bili njegovi odpadki, ki so bili po svoji velikosti podobni tistim odrasle podgane, ki pa zopet ni žužkojed. Rovka kot žužkojed nima večjih odpadkov od drobnega kuminega semena. Nisem sicer laik v prirodropisu, toda vsega tega si nisem znal pojasniti. Končno sem v novembru 1963 po golem naključju razvozal to uganko. V zelo visokem in prostornem hišnem podstrešju v neposredni bližini prezimovališča sem opazil na polici podstrešne line prav take odpadke kot prej v panjih. Domačini so mi pojasnili, da domuje pod hišnim slemenom čedna kolonija netopirjev. Prav ti in nihče drug ni tedaj rogovilil v mojih panjih. Ako pogledamo sploščeno telo ali okostje našega najmanjšega netopirja, niti najmanj ne podvomimo, da se ne bi bil mogel splaziti v panj, čigar žrelo je 8—10 mm visoko in okrog 6—7 cm široko. Proti tem vsiljivcem bi bili panji varni le z zapahi, v katerih bi bile izsekane posamezne odprtince kvečjemu za trotovo velikost. Seznamu dosedanjih škodljivih obiskovalcev panjev, kakor so rovke, miši, metulji, smrtoglavci in sršeni, priključimo še male netopirje, ki so lahko gosti v naših

panjih v zelo redkih primerih in to samo takrat, kadar se prezgodaj, morda že v marcu, prebude iz zimske otrplosti in ne najdejo zunaj v naravi dovolj mrčesa, da bi se nasitili.

V zimskih mesecih, ko smo po svoji vesti ukrenili vse, da naše čebelice mirno in udobno prezimujejo, najde čebelar marsikakšno delo. Na vrsto naj pride najprej pregled čebelarskega orodja, ki se nam je med letom pokvarilo in nas je pri delu oviralo, da so nas čebele po nepotrebnem pikale. Najprej zakrpajmo luknje v mreži čebelarskega pokrivala, kar smo vse leto odlašali. Mogoče nam bo to delo opravil kak uvideven ženski član družine. Preglejmo kadilnik z mehom, ki nam je stalno nagajal; najbrž je potrebno malenkostno popravilo. Popravimo kozico, če ima zlomljeno nogo ali so ji izpadle kvačice. Tudi prazne panje, ki jih mislimo spomladi naseliti, očistimo zadelavine zlasti na sprednjem robu matične rešetke; očistimo tudi mreže na okencih. To posebno dobro napravimo, ako v mrzlem prostoru bolj narahlo strgamo na zunanji strani s starimi jedilnimi vilicami, nakar odleti zadelavina kot steklo. S plamenom bi dosegli prav nasprotno. Ker so reže in luknje v okenskih mrežah skrajno neprijetne in uhajajo skozi nje čebele, jih sedaj s tanko pocinkano žico zakrpajmo. Tudi na sipalnik, če je potreben popravila, ne pozabimo; tega uporabljamo skoro pri vsaki operaciji v panju. Ako so se s strguljic in drugega podobnega orodja sneli leseni ročaji, jih čvrsteje nasadimo. Tako orodje, ki ga rabimo pri kratkih in hitrih operacijah, mora biti vedno brezhibno. O urejanju in popravilu ostalega čebelarskega inventarja pa mogoče kdaj pozneje. Skrbno razkužimo vse prazne panje, v katerih so nam lani pomrle čebele.

Kdor se prišteva k naprednim čebelarjem, zapisuje vse važne dogodke in opravila na panjske kontrolne liste. Te sname takoj po zazimljenju z vrate panjev in ponovno prouči važne operacije, ki jih je bil izvršil med letom v posameznih panjih. Iz teh drobnih zapiskov bomo morda izluščili kako izredno zanimivost, ki jo bo urednik našega lista prav rad objavil. Da ni treba vsako leto prepisovati panjskih listov, je že pred leti podjetje »Medek« pripravilo panjske liste na kartončkih večjega formata, na katerih zapisujemo lahko kar štiri zaporedna leta. Njih prednost je v tem, da jih objavljamo vsako peto leto in da lahko takoj pogledamo, kako je bilo s panjem nekaj let nazaj. Pri prevozih imamo panjske liste v posebni mapi s trdimi platnicami, ki jo vtaknemo navadno v panj, kjer je tehtnica.

Pozimi se mora čebelar posvetiti izobrazbi. Slovenci smo sicer majhen narod, a iz naše polne čebelarske literarne sklade zajemamo lahko več kot marsikateri večji in bogatejši narod. Naši obsežni knjigi »Sodobno čebelarstvo« sta neizčrpen vir čebelarskega izobraževanja. Cena knjig je v razmerju z njihovo vrednostjo res nizka. Kdor še nima tega čebelarskega zaklada, naj pohiti z nakupom, da ne bosta knjigi prej pošli. Naš najzvestejši prijatelj naj bo vsak mesec naš list Slovenski čebelar. Nekateri ga tako cenijo, da ga preberejo do zadnje vrste takoj, ko ga dobe. Še pred vojno sem nekoč doživel, da je čebelar z neprebranimi številkami Slovenskega čebelarja zapažil svoje panje. Od takrat je minilo več kot četrto stoletje in upajmo, da tako vzornega čebelarja danes nihče ne posnema. Čebelar, ki prezira našo tiskano čebelarsko besedo in se usti z bahavimi izjavami, da tudi brez teorije lahko napolni ob dobri letini svoje lonce ali

sode z medom, ne sodi v naš čas in smrdi po napuhu in nadutosti. Čebelar, ki v njem ugasne vsak čut ukaželjnosti, zaostaja in ga čas prehiti.

V zimskem času dajejo čebelarske družine in društva na rednih občnih zborih račune o svojem delu. K plodnemu delu vsake organizacije mora po svojih močeh prispevati vsak član. Za ves naš današnji čebelarski napredek in za vsa pota, ki so peljala k temu, se moramo zahvaliti naši osrednji čebelarski organizaciji, ki jo tudi vnaprej podpirajmo. Temeljni kamni te naše zgradbe so naše čebelarske družine, od katerih, žal, nekatere premalo ali celo sploh ne delajo. Marsikje bi imeli lahko strokovno predavanje ali zavrteli poučni čebelarski film, pa ni za to niti najmanjšega zanimanja. Ali se pri taki čebelarski družini ne najde niti en človek, ki bi z dopisnico prosil svoje društvo za predavanje in organiziral, četudi morda samo za začetek, manjše število okoliških čebelarjev? Le malo dobre volje pa bomo marsikje uspeli. Ob nastopu novega leta si želimo vsi, da bi povsod bogato medilo, kar bi nam poplačalo trud in nas vzpodbudilo k bolj pogumnim korakom v prihodnost.

SMERNICE ZA RAZVOJ ČEBELARSTVA NA SLOVENSKEM KOROŠKEM

(Referat ing. J. Riharja s posvetovanja o stanju čebelarstva na področju občine Ravne na Koroškem)

Če želimo razpravljati o smernicah za razvoj čebelarstva, moramo poznati razvojne tendence naše socialistične družbene ureditve in imeti pred očmi osnovni namen čebelarjenja, spoznati se z naravnimi pogoji, ki omogočajo razvoj panoge ter pregledati, v kakšnem številu in kakovosti je danes čebelarstvo, ki ga je baron Berlepsch imenoval poczijo kmetijstva.

Ko sem prejel vabilo občine Ravne, da sodelujem na tem posvetovanju, sem se rade volje odzval, saj me na ta prelepi del naše domovine veže mnogo dragih spominov, povezanih s tečaji, predavanji in osebnimi stiki s čebelarji in drugimi, da ne omenjam »samorastnikov«² teh krajev, ki so vsem znani po borbi za nacionalno svobodo in socialno enakopravnost.

Splošno je znano, da **gójimo čebele zato**, da pridelamo med, cenjeno živilo in čedalje bolj upoštevano zdravilo, in da pridobivamo vosek, važno industrijsko surovino. V drugi polovici preteklega stoletja in do prve svetovne vojne smo čebelarili zlasti zaradi prodaje rojev, ki smo jih takrat na veliko izvažali. V najnovejši dobi pa nekateri čebelarji zgolj zaradi pridelovanja matičnega mlečka in cvetnega prahu, nekateri pa celo zaradi prodaje matic in strupa. Zdravniki, biologi in čebelarji so odkrili v čebeljih proizvodih nove snovi, ki lajšajo ljudem življenje, a bolnim vračajo zdravje. Res je sicer, da je kemična industrija s svojimi proizvodi preplavila lekarne in ambulante, res pa je tudi, da se med zdravniki veča krog tistih, ki svarijo pred uživanjem drog, pilul, tablet in podobnih »medikamentov«² in priporočajo uporabo naravnih zdravil. Z narodno gospodarskega vidika je čebelarstvo v Sloveniji udeleženo po naštetih neposrednih proizvodih pri

narodnem dohodku le z 1,5 do 2 %, vendar je mogoče čebeljo proizvodnjo še večkratno povečati in obogatiti sortiment prehranbenih, dietetskih in farmacevtskih proizvodov, izdelanih iz čebeljih dobrin.

Manj je znano, da v mnogih deželah sveta nimajo čebel zaradi pride-lovanja medu, voska in podobnega, temveč zato, da z njihovo pomočjo povečajo pridelek kulturnih rastlin, ki so navezane na oprashi-tev. Nad 40 je žužkocvetnih rastlin, ki ne bi rodile semena in dajale plodov, če ne bi bilo oprashi-vateljev. V tem smislu je čebelarstvo ključ do prosperitete dežele, kot se je izrazil neki ameriški senator. Prav je, da se zavedamo, da ne bi bilo sočnih jabolk ne okusnih maslenk ne česenj in raznih višenj, breskev in marelic ter jagodičevja, če ne bi bilo čebel.

Živinorejci ne bi mogli nuditi trgu mleka in mesa, če ne bi čebele oprashi-šile na njivah in travnikih raznih metuljnic in s tem omogočile kultiviranja teh rastlin. Zlasti je vloga čebel pri oprashi-šanju velika, kadar gojimo eno-sortne entomofilne kulture na velikih površinah. Razvoj velikih družbenih gospodarstev postavlja zato nove naloge pred čebelarstvo.

Kadar govorimo o namenu čebelarjenja, ne smemo spregledati, da imamo mnogo ljudi, ki iščejo v poeziji kmetijstva še kaj več, kot so stvarne dobrine. Prepričan sem, da je tudi marsikateremu kmečkemu človeku, rudarju iz Mežice, fužinarju iz Raven ali pisarniškememu uslužbencu uljnjak kraj, kjer si oddahne, kjer uživa na svojstven način.

V vrstah tistih, ki si želijo posladiti kruh, ki potrebujejo čebele za svoje sadovnjake in med tistimi, ki jim je čebelarjenje ljubiteljstvo, šport, mo-ramo iskati naraščaja. Tudi fužinarju in rudarju velja poziv: »Ven iz krčem — nazaj k naravi!« Pri delu s čebelami smo si vsi enaki — vsakomur so odprte vse možnosti. Čebele so finansirale odpravo Edmundu Hillariju, da se je mogel kot prvi povzpeti na najvišjo goro sveta. Morda so »hude muhe« pripomogle dramatik, satiriku in čebelarju Bernardu Shawu, da je naslovil na soljudi toliko zdravih in pikrih. Trdijo, da so čebele omogočile tolikim stoletnikom, da so čili dočakali tolikšno starost in prepričan sem, da se marsikdo vrača spočiti in veder k plavžem, v jaške, k plugu in za pisalno mizo, če je prebil konec tedna pri svojih živalicah.

Če želimo razpravljati o ukrepih za razvoj čebelarstva, si moramo na kratko ogledati pogoje, ki jih nudi narava.

Klimatske in pašne pogoje za čebelarjenje v teh predelih je opisal pokojni P e t e r n e l (1929). »Že zemljepisna lega kaže, da mora tu čebe-larstvo uspevati,« pravi nekje.

»Neposredno iz ozke doline se dviga na severovzhodu mogočno Pohorje, ki zadržuje burjo, pa tudi vzhodne vetrove. Nad tisoč metrov visoki vrhovi gorovja, ki se razprostira proti jugovzhodu, lomijo jugovzhodni veter, trojni gorski grebeni pa odbijajo podsončnik, a severna stran je zavarovana z Alpami, ki se dvigajo med Koroško in Štajersko. Tako je ozemlje tega okraja ena sama velika kotlina, ki je proti sili vetrov z vseh strani zava-rovana. Ko nastane mraz in zavlada zima, je seveda ni kmalu konec, toda isto velja tudi o toploti, tudi ta je v slovenjegraškem okraju trajnejša nego v odprtih legah, kjer se toplota in hlad vrstita v kratkih presledkih. Ker puščajo oblaki vlago v podobi dežja na obronkih obmejnega gorovja, ima okraj primerno več sončnih dni.

Pokrajina je manj obljudena. Obtronki hribovja so poraščeni z gozdovi in grmovjem, ki nudi čebelam mnogo medu. Ker se začne spomladi rastlinje razvijati najprej v spodnjih legah, se razvoj polagoma pomika v višje lege, kjer imajo čebele dolgotrajno pašo na eni in isti rastlini.«

Koroška je za čebelarstvo ustvarjena, ker ima kolikor toliko ugodne pašne razmere, spomladansko resje, sadje, borovnice, smreko, ajdo in jesensko resje (Močnik, 1922).

Vsa južna stran pogorja med Savinjo in Mislinjo oziroma Savo in Dravo je spomladi podobna velikanski rdeči preprogi iz vresja. Še krasnejše pašišče na vresju je okoli znanega vrha Uršlje gore. Po paši na vresju imajo čebele izbornu pašo na sadnem drevju in na raznih jagodah — borovnicah in brusnicah, ki jih je nepregledna množina po redkih borovih gozdovih. Ko cvetejo travniki, cveto v gozdu smreke, kmalu za njimi pa maline in ostrožnice (robide). Ker se cvetje v višjih legah že odpira, ko v nižjih ponehava, je vsaka paša, ki je v odprtih legah srednja, v tem okraju zaradi dolgotrajnosti prav dobra. Ko se začne trgati gozdna paša, je že v cvetju ajda, ki daje čebelam zdravo zimsko zalogo. (Leta 1949 so posejali s strniščno ajdo 489 ha, s pašno 148 ha, kar je razmeroma veliko.) P e t e r n e l zaključuje, da je ta predel med najboljšimi za čebelarjenje v mariborski oblasti.

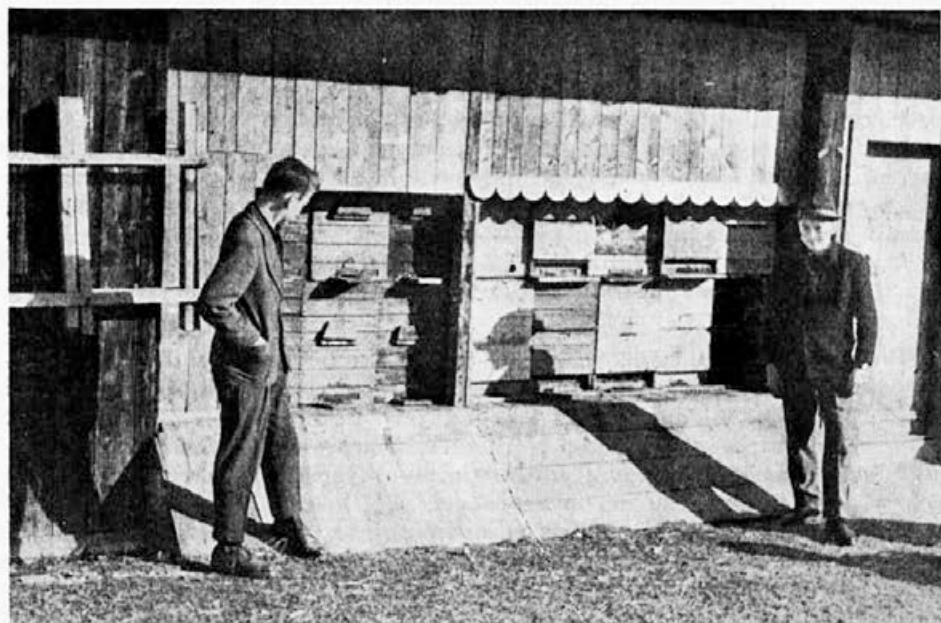
Zanima nas, kakšno je dejansko stanje čebelarstva v tem prijaznem delu naše dežele. Analiza razmer v bližnji preteklosti nam namreč lahko razkrije silnice, ki danes na ugoden ali neugoden način vplivajo na nadaljnji razvoj te lepe in koristne kmetijske panoge.

Nekaj vpogleda na **razširjenost čebelarstva na Slovenskem Koroškem** in v njen kakovostni sestav nam nudijo podatki statističnih popisov v letih 1950 in 1951. Iz njih izhaja zanimiva ugotovitev, da je na tem področju naše domovine čebelarstvo močno udomačeno. Leta 1949 je bilo v okraju Dravograd oziroma Slovenj Gradcu naštetih 3659, leta 1950 3206 in leta 1951 zopet 3414 panjev. V absolutnem številu je bilo pred desetimi leti več panjev le še v 5—7 okrajih, v času ko je bilo v SR Sloveniji 50 okrajev (npr. Ljubljana okolica, Gorica, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj). Po prvi presoji vidimo, da je Slovenska Koroška gosto naseljena s panji, čeprav bi človek zaradi njene visoke lege in hladnejšega podnebja mislil nasprotno. Prednje mnenje o gosti naseljenosti Koroške s čebelami nam potrjuje tudi tako imenovana relativna gostota panjev. To je število panjev na 100 ha skupne površine. Medtem ko je za vso Slovenijo povpreček 3,8, je za področje bivšega okraja Slovenj Gradec povprečje 4,2, torej precej nad republiškim povprečjem. »Pred vsako drugo hišo, komaj za streljaj vsaksebi, so čebelnjaki,« pravi leta 1929 pokojni P e t e r n e l. Posamezni čebelarji pa so imeli tudi po 500 panjev (ustna informacija G a l o b a).

Drugo vprašanje je, kakšen je kakovosten sestav panjev, to je, kakšno je razmerje med preprostimi kranjiči in panji s premakljivim satjem. Znano je, da se je v Sloveniji na splošno število kranjičev in košev v zadnjih desetletjih hitro nižalo. Leta 1939 so jih našteali še 37.336, leta 1953 pa le še 15.054, to pomeni, da je število padlo za kar 52 %. Potemtakem je čebelarstvo v zadnjih letih najbolj nazadovalo na podeželju. Zmanjšalo se je število čebelarjev in število panjev. Tako so na področju občine Ravne našteali leta 1953 skupno 2799 panjev, ki jih je imelo 463 čebelarjev, deset

let kasneje leta 1963 pa le še 1265 naseljenih panjev v lasti 242 čebelarjev. Temu nazadovanju so dokaz tudi prazni čebelnjaki, ki razpadajo in postopoma izginjajo. Čez nekaj let tudi te priče naše znamenite čebelarške preteklosti ne bo več.

Nujno je pričakovati, da bo nazadovanje čebelarstva zajelo predvsem tiste predele, kjer so razširjeni preprosti panji. Ob štetju leta 1950 je bilo $\frac{3}{4}$ (76,2 %) vseh panjev v Sloveniji s premičnim satjem. V okraju Slovenj Gradec pa je bila le približno polovica panjev s premičnim satjem: leta 1953

Pionirski krožek v Mežici ima tudi svoje čebele

— 53,5 %, leta 1951 — 49,6 %. Iz prednjega je videti, da se je AŽ panj v teh predelih uvajal najpočasneje v Sloveniji. Po Peternelu (1929) so kranjiči običajne mere in imajo od znotraj 25 cm širine, 75 cm dolžine in 17 cm višine. Od panjev, ki jih jeseni prodajo, dobivajo čebelarji po 8 do 18 kg medu. Ker običajno podrejo polovico panjev, ni pridelek tako majhen.

Verjetno ni slučajno, da je čebelarjenje v kranjičih v teh delih tako dolgo prevladovalo. Kmečki čebelarji so bili manj vključeni v strokovno organizacijo, ki je AŽ panj v preteklih 50 letih na splošno priporočala. Skladen s prednjo navedbo je tudi sedANJI številčni odnos med kranjiči in AŽ panji pri organiziranih in neorganiziranih čebelarjih. Tako so pri Čebelarskem društvu Mežica v zimi 1962/63 našli pri 142 včlanjenih čebelarjih odnos 1:4,5, pri 124 nevčlanjenih pa razmerje 1:1,4 med kranjiči in AŽ panji. Z narodno-gospodarskega vidika bi bila zaželena analiza daljšega

obdobja, ki bi pokazala, pri kateri skupini čebelarjev skupno število panjev manj pada, tj. ali so bolj trdoživi čebelarji s samo AZ panji, z obema vrstama panjev ali kranjičarji. V mnogih deželah na svetu so se že otesli mnenja, da je iskati napredek čebelarjenja v panju s premičnim satnikom. Tako se je npr. na nekaterih področjih Nizozemske, Danske in Nemčije do dandanašnjega časa ohranilo čebelarjenje v preprostih koših. Prav gotovo ima čebelarjenje v kranjičih v vseh predelih, ki se odlikujejo po naglem spomladanskem razvoju, velike prednosti in podobno v predelih, kjer ni možno prevažati čebel na druga pasišča. Tudi v pretekli zimi 1962/63 so nekateri čebelarji v Polhograjskih dolomitih ugotovili, da so jim družine v podolgovatih kranjičih, kjer so se čebele lahko premikale za hrano, bolje prezimile kot v panjih s premičnim satjem. Čim manj je dela s čebelami, večje prednosti ima vrsta panjev. Brezdvomno ima v tem pogledu kranjič prednost pred drugimi panji. Želeti bi bilo, da bi tudi v šolah in drugod v nekaterih predelih naše domovine začeli na novo uvajati čebelarjenje v preprostih kmečkih panjih. Tako bomo najlažje pridobili mnogo mladega naraščaja. Odnos med številom kmečkega in industrijskega prebivalstva, ki se naglo spreminja v prid zadnjemu, nikakor ni v korist razvoju čebelarstva.

Poleg rastoče industrializacije, ki je splošen pojav ne le pri nas, temveč tudi v zamejstvu, sta v zadnjem desetletju škodovali čebelarstvu še dve okolnosti.

Pršičavost — bolezen čebeljih vzdušnic, ki povzroča ohromelost čebel in postopno propadanje družin, je ogrožala čebelarstvo teh predelov vse do leta 1954, ko so jo odkrili. V naslednjih letih je bilo vloženo v borbo proti tej bolezni odraslih čebel toliko truda krajevnih čebelarskih organizacij, veterinarske službe in toliko požrtvovalnosti posameznikov, da po vsem videzu čebelarstvu ne povzroča več večjih težav, ker so znana proti njej učinkovita sredstva, če se na novo pojavi. Obžalovati je le, da na avstrijski strani ne zatirajo bolezni čebel. To je toliko bolj važno, ker so nekdanj vozili v ajdovo pašo na Pliberško polje. V smislu določil o malo-obmejnem prometu bi bilo prevažanje spet možno. Dela se na tem, da bi tudi na avstrijski strani v obmejnem pasu začeli boleznijo obvezno zatirati.

Bolj zavraten sovražnik Mežiške doline in zlasti krajev Žerjav, Črna, Mežica in čebelnjakov bližnjih dolin so **strupeni plini**. Škodljiv je ogljikov monoksid, ki prihaja pri praženju svinčenega koncentrata iz dimnikov v ozračje. Svinčev prah in svinčeni plini škodujejo ljudem, domačim živalim in čebelam. Po podatkih Galoba (1958) je bolj ali manj oškodovanih okrog 80 kmetij, zelo prizadetih 40 čebelarjev s 160 panji, ogroženih pa 113 s 600 panji. Po navedbah kmetijskega inšpektorja občine Ravne (1965) je komisijsko ugotovljeno, da je ogroženih 600 ha zemljišč. Iz rudniških naprav gre v ozračje na dan 10—11 ton SO_2 . V ozračju je 700 % več žveplene plina, kot je normalno. Od tod zastrupljanje rastlinstva in živalstva. V prihodnjih dveh letih se bo sicer proizvodnja svinca, ki daje kruh prebivalstvu, še večala, a dograjene bodo tudi naprave, ki bodo onemogočile nadaljnja zastrupljanja.

Iz našega pregleda o namenih čebelarjenja, vpogleda v naravne pogoje in razširjenost čebelarstva na Slovenskem Koroškem ter iz nekaterih posebnih činiteljev, ki vplivajo na njen razvoj zaviralno, lahko napravimo

nekatero zaključke, ki naj služijo pristojnim organom v pomoč pri nadaljnjem delu za obnovitev in izboljšanje te koristne in potrebne panoge.

Ukrepi za izboljšanje čebelarstva morajo biti kompleksni, tj. zajeti s tem povezana ekonomska, organizacijska in strokovno-tehnična vprašanja.

1. Menim, da moramo posvetiti skrb predvsem **vzgoji naraščaja**. V osemletkah, gimnazijah in strokovnih šolah je treba podpirati ustanavljanje in delo pionirskih in drugih krožkov mladih čebelarjev. Ponekod delujejo taki krožki tudi med mladimi prirodoslovci, v LT ali v kmetijskih zadrugah. Pri šolah v Črni in Mežici že delujeta taka krožka. Za uvajanje mladih ljudi v življenje čebelje družine in spoznavanja temeljnih načel čebelarjenja so posebno prikladni Langstroth-Rootovi panji, kakršne so si omislili na šoli v Črni. To je sprevidel že pred desetletji pokojni šolski nadzornik in urednik »Slovenskega čebelarja« D. Humek. Tudi ni potrebna investicija za čebelnjak. Krožki mladih čebelarjev ponekod uspešno delujejo pri kmetijskih zadrugah, lahko pa jih formirajo tudi industrijske šole, saj se najdejo čebelarji-vodje krožkov tudi med člani delovnih kolektivov rudnikov in železarne. Pogoji za čebelarjenje na Koroškem so prav dobri in je skoro v vsakem kraju možno postaviti panje. V odmaknjenih višjih legah, kjer ni možno prevažanje in imajo zgodnji razvoj spomladi, je priporočati čebelarjenje v kranjcih, kar je še dandanes utemeljeno z biološkega, tehnološkega in gospodarskega vidika.

Še naprej je treba strokovno izpopolnjevati čebelarje. Čebelarstvo društvo v Mežici je gotovo središče strokovnega izobraževanja čebelarjev. Skrbeti pa je tudi za tiste, ki v njem niso včlanjeni.

2. V gospodarskem pogledu bo imelo najugodnejše posledice **proizvodno sodelovanje** med zasebnimi čebelarji in čebelarskimi proizvajalnimi organizacijami. Kooperativni odnosi, ki so se razvili med čebelarji in čebelarskim proizvajalnim kombinatom Agromel, že dajejo vidne rezultate. Čebelarji prejemajo pod ugodnimi pogoji različni reprodukcijski material kot npr. satnice, krmilne pogače, panje in podobno. V Zgornji Savinjski dolini organizirajo kooperantom prevoz panjev na akacijeva pasišča v Obmurju. Kooperanti bodo prejeli strokovna navodila, obvestila o paši, zdravstveno zaščito čebel. Na drugi strani je čebelarjem zagotovljena prodaja voščin, medu, rojev in drugih čebeljih proizvodov.

Vse kaže, da bo proizvodno sodelovanje tista množična oblika utrjevanja gospodarskega položaja zasebnih čebelarjev, ki ima trajne pogoje. Nosilec-organizator kooperiranja je lahko čebelarstvo društvo ali kmetijska zadruga.

3. Vse kaže, da so tod prav tako ugodni pogoji za razvoj **družbenega čebelarskega sektorja**. K temu silijo na eni strani potrebe po opravevanju sadnega drevja in metuljnic na kmetijskih gospodarstvih pri kmetijskih zadrugah ter na kmetijskih kombinatih. Prav gotovo bodo družbena čebelarstva tudi najsolidnejša osnova za kooperiranje z zasebniki, obenem pa v njihovo strokovno pomoč.

4. Nič manj važni pa niso **ukrepi strokovno-tehnične narave**. Mislim tu na izboljšanje oskrbe zlasti pri zazimovanju, izkoriščanju paše, zatiranju pršičavosti in nose mavosti, ureditvi problema škod, ki nastajajo zaradi strupenih plinov in podobno.

Zaradi tesnega sodelovanja, ki se je razvilo med Čebelarškim društvom Mežica ter Kmetijsko zadrugo Prevalje kakor tudi skrbi, ki jo posvečajo čebelarstvu na občini Ravne ter zaradi uvidevnosti Uprave svinčenih rudnikov, so najboljši pogoji, da bodo probleme čebelarstva tudi v bodoče pretresali in reševali s potrebnim razumevanjem.

Ta svoj referat sem napisal po predavanju v Ravnah in po podatkih, ki so mi jih dali tamošnji čebelarji.

KAKO SEM CELIL RANE LANSKIH IZGUB

IVAN KRANJC

Pri vsaki katastrofi je nekdo prizadet. Takrat misli, da bo vsega konec, vendar pa čas vse popravi. Še hitreje se popravi narava, če ji pomagajo človekove roke in njegovo znanje. Tudi čebela je v dolgi dobi svojega razvoja že marsikaj doživela. Pri tem je narava sama poskrbela, da je ostalo vedno le najboljše. Slabiči in staro je vselej propadalo in odstopalo mesto novemu in boljšemu.

Torej je narava sama poskrbela za red in ravnotežje na zemlji. Po naravnih zakonih čebelja družina roji. Mlademu in zdravemu naraščaju sta ostala vedno polna skleda in varen dom, medtem ko je stara družina odletela v negotovost. Če je našla zase nov dom in lahko nabrala dovolj hrane, je preživela, sicer pa je propadla. Danes v čebelarstvu preprečujemo rojenje, kar je proti naravnemu poteku in razvoju čebel. V velikih panjih imamo stare matice in čebelje družine zazimljamo s starimi čebelami, ki so bolj ali manj okužene in bolne. Torej čebelarji sami delno pospešujejo bolezen in pogin čebel ob ostrih, neugodnih in dolgih zimah zaradi tega, ker jim ne pustijo rojiti.

Umen čebelar bo seveda vzrejal mlade matice, odstranjeval vsako leto vse staro počrnelo satje in dajal družinam satnice, da zgradijo vsaj eno četrtino novega satovja. Dalje bo prevažal čebele na razna pasišča. Zaradi obilne bere propadajo stare, že okužene čebele, poraja pa se nov in zdrav rod, ker matica nenehno zalega. Čebele pa tudi hitreje odmirajo zaradi oddanih telesnih beljakovin pri proizvodnji mlečka, s katerim hranijo novi rod. V brezpašnih dobah bo dražilno pital. Pri tem se ob negi novega naraščaja čebele zopet izrabljajo, ker morajo krmiti zalego ter prinašati težko dosegljivo obnožino in vodo. Če ni paše, je tudi obnožine kaj malo ter morajo čebele obleteti večje površine, da zadostijo vsem potrebam. Trotovska družina je prav tako dolgoživa kot čebele pozimi, ker v dobi mirovanja njene čebele ne izgubljajo svojih telesnih beljakovin.

Poleg tega bo dober čebelar prezimil močne družine, ki jim bo dal zdravo hrano. Če te v panju ni, bo med iztočil in pravočasno dodal sladkor. Če to delo zamudi, odložijo čebele nepredelan sladkor, ki se v celicah skisa. Le takrat, kadar je v panju toplo, lahko čebele predelajo trsni sladkor v invertnega: v grozdni in sadni sladkor. Poleg tega bo čebelam v jeseni preventivno dodal noseimak ali kako drugo preizkušeno zdravilo.

Letos sem šele v aprilu ugotovil, da čebele le napredujejo. Ostalo mi je 42 AŽ-panjev, vse drugo pa je ugonobila huda zima in bolezen. Družine, ki so bile v panjih z ozkimi ulicami, so vse odlično prezimile, medtem ko so postali AŽ-panji s širokimi ulicami brez izjeme slabiči ali pa so poginili.

Marsikateri čebelar mi je tukaj na Primorskem za tako stanje zavidal. Mnogim ni ostalo namreč nič ali pa le nekaj več kot nič. Vendar sem bil v velikih skrbeh. Nisem vedel, kaj naj napravim s satovjem pomrlih družin. V normalnih razmerah bi slabiče združil in čakal na akacijevo pašo z močnimi družinami. Letos pa sem ravnal drugače.

Vzel sem v roke skobelnik in napravil 60 pregradnih desk. Še pred akacijevo pašo sem napravil 20 umetnih družinic. Za vsako družinico sem uporabil le po en sat zalege s čebelami. Ob strani sem dāl pregradno desko, zraven pa zamašil prazen prostor s papirjem. Vse skupaj sem odpeljal v sosednjo vas k tovarišu Keršovaniju. Tako so ostale v panjičih vse izletne čebele. Že v začetku maja sem imel na ta način 18 mladih oplojenih matic, dve pa sta se izgubili na prahi.

Takoj po točenju sem znova napolnil vse AŽ-panje z narejenci, ki sem jih okreplil z dvema satoma pokrite zalege in s čebelami. Še prej sem vse matice priprl. Razen AŽ-panjev sem napravil toliko rezervnih družin, da se je njih število povečalo na 86. Da, res lepo število, toda vse skupaj je bilo zelo šibko. Vse sem prevažal s paše na pašo. Nato sem s pregradno desko počasi širil gnezda družin. Samo ugodnemu vremenu se lahko zahvalim, da so se družine razvijale tako hitro, da sem od tako zdesetkovanih čebel že na kostonjevi paši točil po 5 kg na panj. Po točenju sem dodal vsaki družini nekaj kilogramov sladkorne raztopine, nato pa sem odpeljal čebele v Gorski Kotar na železniško postajo Lokve. Tam so na travniški paši celo večkrat točili. Tudi hoja je tam medila, na žalost pa so padavine in ohladitev storile svoje. Donosa ni bilo več in zaloga se je občutno skrčila.

Po štirinajstih dneh čakanja sem prepeljal čebele v Liko na jesensko reso. Ko sem razložil in odprl panje, sem ves truden hodil po Liškem polju in opazoval čebele, ki so na materini dušici in rumeni medeni detelji pridno nabirale medečino. Na reso še takrat niso šle, ker je bilo cvetje še v popkih. Pomirjen sem se odpeljal domov.

Ko sem se po štirinajstih dnevih spet vrnil k čebelam, sem na svoje zadovoljstvo ugotovil, da so vse družine v redu in da imajo že zimsko zalogo. Med potjo domov sem večkrat ustavil svoje vozilo in opazoval žepek, ki je bil izredno lepo razvit. Kazalo je čebele zopet preseliti na žepkovo pašo. Čebelarji so prinašali vznemirljiva poročila. Tudi po radiu so poročali, da žepek medi. Na žalost pa čebel zaradi službe nisem mogel prepeljati. Ostal sem na resi, kjer so čebele nenehno pridno nabirale. Tam nisem točil, marveč sem opravil to delo doma. Upam, da bom pri topli peči in z novo napravo med brez težav iztočil.

Po večletnem opazovanju in premišljevanju sodim, da je za prezimovanje čebel najbolj pripraven »sodoben panj« s svojimi ozkimi ulicami. V tem panju lahko čebele kljubujejo še taki hudi zimi. Ulice so zožene, čebele pa sedijo na satju mnogo bolj tesno skupaj, da mraz ne more do

njih. Iz tega sledi, da tam, kjer je dovolj toplote, ni noseme in tam so potem močne in zdrave družine. Tudi v duplu gradi čebela ože in skupaj, poleg tega ji je v njem toplo, saj je preživela tu stotisočletja na bogsigavedi kakšnem medu.

Če bom delal nove panje, pridejo v moj čebelnjak le panji z ozkimi ulicami, brez vsake posebne ventilacije. Res je, da bom imel veliko več rojev in da bom moral prevažati le ponoči, toda vse to ni nič v primeru s tem, kar smo doživeli letos. Končno pa čebel ne moremo in tudi ne smemo voziti podnevi. Takrat se v veliki vročini zaduši skoro vsaka družina, pa naj bo že v kakršnem koli panju.

Spominjam se dne, ko smo vozili trije tovariši čebele iz Murske Sobotne v Delnice. Vlakovne zveze so od tam zelo slabe, ker se lahko odpelješ iz Murske Sobotne šele po 4. uri zjutraj. Vozili smo torej podnevi. Tovariš, ki je imel močne družine, jih je nekaj zadušil. Tudi donosa pozneje ni imel. Od preostalih družin so bile vse preživele čebele takorekoč »skuhane«, ždele so in visele na bradah ter pričakovale samo še smrt. Od takrat vozim čebele le ponoči in ni mi treba več odpirati ventilacij. Te so nepotrebne, ker panj le podražujejo, ga napravljajo težjega, pozimi pa po nepotrebem zračijo družino. Poleg tega ga je še težje popravljati, ko je star. Boljši bi bil dvanajstsatar z ozkimi ulicami, brez vsake ventilacije in s pregradno desko. Tak panj bi bil enostaven in zelo preprost. V njem bi bilo dovolj zraka in prostora za še tako močno družino.

Letos se je Lika zopet izkazala. To je za nas čebelarje »obljubljena dežela«. Sicer Judom njihova pradomovina ni nikoli nudila drugega kot gorje. Tako je tudi z nami čebelarji v Liki. Celo desetletje smo vsi polni upov vozili čebele v Malovan, Zrmanjo, Mazin in Bruvno. Ogromno truda in stroškov je bilo, a le malo koristi. Včasih smo dobili le slabo zimsko zalogo, navadno pa niti te ne. Vendar pa gradi vsakdo v mislih svoj zlati tempelj kot Judje za Salamona. Sanjamo o osemdesetih kilogramih donosa; to je bilo pred dobrim desetletjem. Verjetno bi bil donos v Liki boljši, če bi bile tam dobre ceste in bi lahko panje tako razvrstili, da ne bi bilo na eni sami železniški postaji več tisoč panjev.

Res čudno je to, da narava ne daje ob istem času in povsod enako. Letos npr. v okolici Karlobaga, Otočca, Senja, na Krivem putu in v območju Bakra in tudi v Istri žepek ni izdatno medil. O tem sem se pogovarjal s tamošnjimi čebelarji in sam med potjo to ugotavljal.

Slovenski čebelarji so letos spet okusili sladkosti Like. Upajmo, da se bo to še ponovilo. Doma jesenskih pasišč nimamo, zato smo primorani romati tako daleč. Čebelar bi vse žrtvoval za svojo žival. Če pa ni donosa, je to velik problem, ker so prevozi zelo dragi. Čebelar mora k čebelam vsaj vsakih deset dni, vozne karte pa so draže. Za kakršno koli pocenitev ali popust v tem pogledu ni nobenih izgledov. Vse kaže, da bodo v prihodnosti stroški še večji.

Kmalu bo letošnja sezona pri kraju. Čebele bo treba prepeljati domov in jih pripraviti za zimo. Vesel sem, da sem spravil svoje čebelarstvo na noge. Res je šlo vse na račun medu, a družine le imam in prihodnje leto me bodo mogoče bogato nagradile.

Danes objavljamo k problemu št. 1 — »Rješenje obćine Obrovac« še dopise, ki jih je poslala v tej zadevi naša Zveza pristojnim oblastnim organom SR Hrvatske, in odgovor Sekretariata za finansije Kotara Split.

Zveza čebelarških društva
za Slovenijo v Ljubljani

V Ljubljani, dne 6. XII. 65.

Štev. 377-65.

Republički sekretariat za finansije
SR Hrvatske Zagreb

Predmet: Odluka obćine Obrovac-
Kotar Split- o obćinskim
taksama.

Skupština obćine Obrovac-Kotar Split donela je odluku o obćinskim taksama pod br. 01-945/1-61 od 19. travnja 1961. g. i tarifu obćinskih taksa, koja je sastavni deo te odluke. Medju ovim tarifama nalazi se i tarifa br. 10 — »Za ispašu pćela, veterinarske preglede pćela te kontrolu po svakoj košnici plaća se 1000 din«.

Napomenuta tarifa, koja je izdata na osnovu čl. 1 Uredbe o obćinskim taksama (Sl. list FNRJ br. 3/1960), nema u tom članu zakonske osnove. U tom su članu izročito i taksativno nabrojani predmeti, za koje može, i visina, do koje može propisati obćina obćinske takse. Obćina Obrovac tarifom br. 10 proširila je broj ovih predmeta i time prekoračila ovlaštenje, koje joj je dato citiranom saveznom Uredbom. Napomenuta obćinska odluka opravdano je prouzrokovala veliko uzbuđenje medju našim pa i vašim pćelarima. Pored toga biće i štetnih posledica, ako ne bude kao neopravdana tako s obzirom na propise u pogledu tarife br. 10 kao i na pravilan razvitak privrednih odnosa ukinuta odnosno i ispravljena. Upravni organi obćine Obrovac već su uveli izvršni postupak protiv naših pćelara. Zbog toga vas molimo, da shodno sa stavom 2 čl. 126 Saveznog ustava odmah preduzmete potrebne mere oko uskladjivanja pomenute obćinske odluke sa pomenutom

Saveznom uredbom. Obćini Obrovac predložićemo, da zaustavi uvedeni izvršni postupak, dok se ne rješii pitanje zakonitosti napomenute tarife.

Molimo vas za obavještenje o rješavanju ovog predmeta.

1 prilog

— Prepis odluke obćine Obrovac.

Sekretar ZČDS:
Franc Cvetko l. r.

L. S.

Predsednik ZČDS:
Valentin Benedičić l. r.

Do znanja: Skupštini Kotara Split —
odelenje za finansije, Skupštini obćine
Obrovac — odsjeku za finansije, Re-
publički sekretariat za poljoprivredu
SR Hrvatske Zagreb.

Zveza čebelarških društva
za Slovenijo v Ljubljani

Štev. 378-65

Datum: 6. XII. 1965

Skupština obćine u Obrovcu
Odsjek za finansije
Obrovac

Predmet:

— Vaša odluka o obćinskim taksama.

U prilogu šaljem kopiju našeg predloga br. 377-65. od 6. 12. o. g. na Republički sekretariat za finansije SR Hrvatske-Zagreb s obzirom na vašu odluku o obćinskim taksama sa tarifom obćinskih taksa br. 01-945/1-61 od 19. travnja 1961. g. Zajedno vam predlažemo, da zaustavite uvođeni izvršni postupak protiv naših pćelara, dok se ne rješii pitanje zakonitosti napomenute odluke.

Molimo vas za obavještenje o rješavanju po ovom predmetu.

1 pril.

Tajnik ZČDS:
Franc Cvetko l. r.

L. S.

Predsednik ZČDS:
Valentin Benedičić l. r.

Odgovor okraja Split:

Socialistička republika Hrvatska
Kotar Split
Sekretar za finansije

br. 04-13443/3-1965
Split, 19. XII. 1963. g.

Zveza čebelarških društva za Slovenijo

Ljubljana
Miklošičeva 30

Predmet: Odluka občine Obrovac
o občinskim taksama.

U vezi vašeg dopisa br. 377-63. od 6. 12. ove godine saopštavamo vam radi zna-
nja, da smo pod našim gornjim brojem
od 10. 12. 1963. g. stavili prijedlog Re-
publičkom sekretariatu za poslove fi-
nancija u Zagrebu, da stavi van snage
propis tar. br. 10 Tarife uz Odluku o
občinskim taksama od 18. 3. 1960, jer
propis ovog tar. broja nije temeljen na
Uredbi o občinskim taksama (Sl. list
FNRJ br. 3/60), koju je donijelo Savezno
izvršno vijeće, a koja je još uvijek na
snazi.

L. S.

Narodna republika Hrvatska
Narodni odbor kotara Split

Načelnik
Dušan Stanić l. r.

S tem smo izčrpali snov, ki se je
nabrala v zvezi s problemom številka 1.
Zadeva se je končala tako, kakor smo
upravičeno pričakovali glede na obsto-
ječe predpise. Po prejemu bomo ob-
javili samo še dokončno rešitev Repub-
liškega sekretariata za finančne posle
v Zagrebu.

Valentin Benedičič

IZ UPRAVE

Zveza ima na voljo zdravila za čebele
in streptomycin. Sodobno čebelarstvo in
stare letnike Slovenskega čebelarja pro-
daja po zmerni ceni. Knjižnica je od-
prta od ponedeljka do sobote; izposoja
knjige, domače in tuje revije brez-
plačno. Pohitite z oddajanjem lista v
vezavo, ki se je znatno pocenila. Vsa-
kega novega naročnika prijavite takoj
ne glede na prijavo v seznamu članstva.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

čebelarškega društva **Grosuplje-Stična**
bo v nedeljo, 9. II. 1964 ob 13. uri v Gro-
supljem v gostilni »Grosupeljčan«. Na
zbor s predavanjem vsi vljudno vabljeni!

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

čebelarškega društva **Sežana** bo v ne-
deljo, 23. II. 1964 ob 9 uri v sejni dvorani
Občinske skupščine Sežana. Na zbor s
predavanjem in predvajanjem filmov vsi
vljudno vabljeni!

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

čebelarškega društva **Kranj** bo v nedeljo,
23. februarja t. l. ob 9. uri v dvorani
društva upokojencev, Kranj, Tomšičeva
ulica. Na zbor vsi vljudno vabljeni, tudi
neorganizirani čebelarji.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

čebelarškega društva **Ribnica** na Do-
lenjskem bo v nedeljo dne 16. februarja
ob 8. uri v Ribnici v Domu JLA. Poleg
delegatov vabimo tudi vse druge organi-
zirane in neorganizirane čebelarje. Po
končanem občnem zboru bomo predva-
jali tudi čebelarški film.

ČEBELARSKIM DRUŠTVOM

Grosuplje, Ribnica, Litija, Zagorje,
Kamnik-Domžale, Ljubljana, Sk. Loka,
Kranj in Radovljica.

Po podatkih, ki smo jih zbrali za
sestav o osnutka programa za razvoj če-
belarstva v obdobju 1964—70 v SR Slo-
veniji, je potrebnih za območja vaših
društev še nekaj nad 50 čebelarških
preglednikov. Za spopolnitev mreže če-
belarških preglednikov na tem območju
bomo organizirali v Ljubljani, v času
od 20. februarja do 10. marca dvodnevni
tečaj za čebelarške preglednike. Tečaj
bo kako soboto in nedeljo skupaj ter
bodo trajala predavanja vsak dan po
12 ur. Udeležence tečaja prijavite naj-
pozneje do 15. februarja. V kolikor bi
kako društvo težko zbralo podatke o
udeležencih, se posamezni interesenti
lahko javijo tudi neposredno na naš
naslov Ljubljana, Miklošičeva 30.

Pomanjkanje sladkorja v Nemčiji. Po »Deutsche Bauernzeitung« je zaloga sladkorja, ki je znašala okrog 560.000 ton, že skoraj povsem pri kraju. Uvozili so doslej 53.000 ton, nad 100.000 ton pa še bodo. Presežki izvoznih dežel, predvsem Kube, so malenkostni. Zato se je cena sladkorja na svetovnem tržišču dvignila za 300 %. Visoke cene bodo ostale nespremenjene dalj časa. Država ima pripravljenih 50 milijonov DM za podporo. Če pa bo zadostovala, bo pokazal razvoj cen za sladkor na svetovnem trgu.

Po »Deutsche Bienenwirtschaft« št. 7/65.
P. M.

Težave švicarskih čebelarjev. Glavna švicarska carinska direkcija je zavrnila prošnjo Zveze švicarskih čebelarških društev za odpravo uvozne carine na sladkor za krmiljenje čebel. Zavrnitev utemeljuje direkcija s tem, da čebelarstvo ni glavni pridobitni vir, da se med lahko prodaja po določeni ceni, da ni ogrožen njegov obstoj zaradi inozemske konkurence, torej tudi ni pogojev za znižanje carine. Popust bi se tudi lahko zlorabil, končno pa bi itak ne pomenil izdatne podpore čebelarjem. Stališče glavne carinske direkcije pomeni glede na zelo naraslo sladkorno ceno hudo razočaranje; četudi bi znižanje tarif pomenilo le skromno pomoč, bi vendar čebelarje moralno okrepilo. To je pa tudi poglobljena stvar glede na važnost čebel pri opravevanju kulturnih rastlin. Zaradi slabih letin v čebelarstvu pa je deželni svet kantona Baselland dovolil 100.000 Fr. pomoči čebelarjem, kar znaša 12 Fr za vzimljeni panj (1 švicarski frank je 176 din). Pa tudi ogromen dvig sladkorne cene je vplival na sklep. Kanton je znan po visokem pridelku češenj. Nazadovanje čebelarstva bi imelo hude gospodarske posledice.

Zmanjšanje sadnega pridelka bi v kantonu neugodno vplivalo na gospodarsko bazo mnogih obratov. Zaradi slabih letin čebelarstvo nazaduje, saj imajo čebelarji vedno manjše dohodke od svojih čebel. Vzroki tega poslabšanja

so različni: neugodne vremenske prilike, moderne obdelovalne metode zemlje, čiščenje naravnih travnikov, zgodnja košnja in s tem zmanjšanje pašne, temeljito zatiranje plevla, kemično uničevanje škodljivcev, podražitev potrebščin. Nadaljnje vprašanje! Ali smo čebelarji krivi razvoja modernega sveta in gospodarstva? Pomislimo, da bi manjkal spojni člen v naravi, ako ne bi bilo čebel. Ali naj mi čebelarji kot pismo-noše leto za letom nosimo te žrtve od cvetlice do cvetlice, da bo imela naša skupnost še naprej velike koristi? In naši sestanki! Tam vidimo večinoma same sive glave in malo kmetov. Nimamo nič proti starosti, toda kje je naraščaj, ki ga nujno potrebujemo? Vse postaja od leta do leta slabše.

Po »Schweizerische Bienenzeitung« št. 12/65. P. M.

Zanimiva akcija. Čebelarška organizacija za Tirolsko v Innsbrucku je na seji dne 7. septembra 1965 sklenila, da bo zbrala vosek in voščine čebelarjev iz štirih okrajev in jih odpeljala 1. novembra 1965 z letalom čebelarške zdruge v Imst zaradi predelave v satnice. Po mnenju organizacije je ta način transporta najhitrejši in najcenejši.

Po »Bienenwatter« št. 10/65. P. M.

Velika poraba medu v Nemčiji. V letu 1962 je Nemčija po podatkih zveznega statističnega urada v Wiesbadnu uvozila iz 29 držav 48.662,9 ton medu v vrednosti 56.086.000 DM. Največji uvoznik je bila Mehika z 12.999,1 tonami in Argentina z 15.458,7 tonami. Jugoslavija je uvozila 232 ton za 559.000 DM in je na 18. mestu med uvozniki.

Po letu 1961 se je uvoz močno dvignil: leta 1961 je znašal 57.000 ton, leta 1962 pa že 48.663 ton pri lastnem pridelku 9500 ton.

V mesecih januar — april 1963 so uvozili 16.338 ton, pričakujejo pa, da bo celoten letni uvoz 50.000 ton.

Po »Deutsche Bienenwirtschaft« št. 8/65.
P. M.

Prevažanje čebel v sadovnjake v inozemstvu. Severni Hannover v Nemčiji je strnjena sadjarska pokrajina »Das Alte Land«, kamor so čebelarji že stoletja prevažali čebele zaradi oprasha. Ko pa se je tudi tam začela borba proti škodljivcem z arzenovimi preparati, je povzročila odškodninske tožbe zaradi zastrupitve čebel. Zato je leta 1935 policija prepovedala dovažanje čebel. Posledica je bila, da je pridelek češenj padel na eno četrtino. Ker so sedaj sadjarji hoteli dobiti čim več čebel, so prevzeli stroške za prevoz čebel s tovornjaki. Ta ureditev pa sadjarjev končno ni zadovoljila. Zato so se zedinili na 3 RM za panj, ki naj bi jih plačali sadjarji. Ta znesek so sčasoma zvišali na 7,50 DM.

Tako urejeno prevažanje so pred leti prevzeli tudi na Holandskem. Tudi tam so zvišali najemnino na okoli 7,50 DM za panj. Leta 1961 so na Holandskem najemnino za čebele na novo uredili in tudi izdelali točne določbe za prevoz čebel. Naj slede določbe za prevažanje! Obveznosti čebelarjev:

1. Panji morajo biti na mestu, ko začne drevje cveteti.
2. Čebele oskrbuje čebelar.
3. Čebelar ne sme odpeljati panjev brez sadjarjevega pristanka, preden neha cvetenje.
4. Čebelar mora svoje panje razdeliti po sadjarjevi želji. Posamezne skupine panjev morajo biti tako porazdeljene, da jih pride najmanj 5 na hektar.
5. Najete čebele družine morajo biti v dobrih panjih in izpolnjevati naslednje pogoje: a) vse morajo imeti sprasene in zalegajoče matice; b) najmanj štiri ure morajo imeti jajčeca in zalogo vseh štadijev; c) pri zunanji temperaturi 12°C morajo družine ob začetku češnjevega cveta zasedati 7 satov, ob začetku jabolčnega cveta pa 8 satov; č) družine morajo biti dobro založene s hrano.

Obveznosti sadjarjev:

1. Sadjar plača čebelarju najemnino, preden odpelje čebele.
2. Svojega cvetja ne sme škropiti ali prašiti s preparati, ki škodujejo čebelarju.
3. Skrbeti mora, da drugi cvetovi v območju doleta ne pridejo v stik s takimi strupenimi snovmi in da se napačališča, ki jih čebele obletavajo, ne zastrupljajo.
4. Določiti mora primerna stojišča in se pobrigati, da panjev ne bo nihče prestavljal.

5. Če pridejo v sadovnjak živali, mora skrbeti, da so stojišča primerno ograjena.

Sadjar ima pravico, da čebelje družine kontrolira po izvedencih, mora pa čebelarja pravočasno obvestiti o dnevu in uri te kontrole. Če se pojavi pri tem kak spor, odloča pristojni državni svetovalec ali njegov asistent. Njegova razsodba je obvezna za oba dela.

Jasno je, da mora holandski sadjar pri razmeroma visoki najemnini, ki jo mora plačati čebelarju, imeti pravico do kontrole in da mora dobiti zares udarne čebele. Državni čebelarski svetovalec so na Holandskem državni uradniki, ki se ukvarjajo samo s čebelarskimi posli.

Kakor poroča holandski čebelarski list St. Ambrosius, dobijo belgijski čebelarji cenejši sladkor za zimsko hrano, in sicer 10 kg na panj. Sladkor je denaturiran s 50 g oktosana in 0,5 g metilnega plavila (Methilblau) na 100 kg. Ta denaturirani sladkor dobijo čebelarji po ceni 0,64 DM za kg. Dobavljajo ga sladkorne tovarne v vrečah po 10 kg.

Po H. Meyerju v »Die Biene« 1/1965

Cene medu v Franciji. V Franciji so leta 1962 pridelali 9000 ton medu, leta 1961 pa 6000 ton, medtem ko ga v dobrem letu natočijo 15.000 ton. Zaradi tega je malo zaloge in je veliko povpraševanje po tem blagu. Société Centrale d'apiculture je določila cene: na veliko za med prve kvalitete 3,50 NF (1 NF okoli 135 din) za kg, pri prodaji detajlistom NF 5,00 za kg, strankam pa NF 6,00 (okoli 810 din) za kg.

S. R.

Tri matice v eni družini. Spomladi 1961. leta sem imel panj št. 5 s staro matico, ki pa je še kar dobro zalegala. Ker sem neki družini menjal matico, sem jo dodal panju št. 5, ker matic ne uničujem rad. Čez teden dni sem pregledal panj št. 5 in glej šmenta, našel sem obe matice, ki sta lepo, složno zalegali vsaka na svojem satu.

Čez približno mesec dni sem menjal matico še neki drugi družini. Kam s staro matico? Poskušajmo dodati še tretjo v panj št. 5! Ker pa je še dobro zalegala in sem si mislil, da treh kraljic v eni družini čebele ne bodo trpele, sem jo vtaknil v odprto medišče.

Čez teden dni sem pregledal plodišče in medišče tega panja in na svoje veliko

presenečenje dobil vse tri matice, ki so lepo zalegale, v plodišču kar obe na istem satu. Čez dober mesec je bilo v panju kar 16 satov zalege.

Poletje je bilo brezpašno in zato sem pustil panj pri miru.

Na jesen sem zazimil vse tri matice in sicer v plodišču. »Si bodo čebele že same uredile, da bo prav,« sem si mislil. Prepričan sem bil, da bodo pustile čez zimo le eno.

Razume se, da sem spomladi panj št. 5 zelo natančno pregledal. Kar obstal sem, ko sem na dveh sosednjih satih našel vse tri matice, ki so v skromnih krogih zalegale. Ena je bila sicer zelo onemogla in sem jo našel čez kakih 15 dni na dnu panja, ostali dve pa sta složno živeli in zalegali do prvega posega, ko sem ju zamenjal z mlado matico.

B. R.

Nič novega za Madagaskarčane. Neki francoski čebelar je vodil dva študenta s črne celine skozi svoj vrt, kjer je imel tudi čebele, in jima razlagal predvsem čudovito delovanje matičjega mlečka. Za Afričana, ki je bil doma v Nigeriji, je bilo to presenetljiva novost. Drugi, ki je prišel z Madagaskarja, je priznal, da v njegovi domovini od pradednih časov poznajo ugodno delovanje jedi iz medu in zalege, jo cenijo in izkoriščajo.

S. R.

Uporaba fonotiacina proti čebeljim ušem. V Bolgariji je čebelja uš v čebeljih družinah zelo razširjena. Niti eno od do sedaj uporabljenih sredstev ni dalo v praksi zadovoljivih rezultatov. Dr. Ivan Čukanov je ugotovil, da fonotiacin ubija čebelje uši. Avtor pravi, da so preizkusili delovanje omenjenega preparata na raziskovalni postaji v Vidinu, in sicer so v borbi proti čebelji uši uporabili tale način: vzeli so tri grame fonotiacina in ga zavili v papir, potem pa postavili to v kadilnik, kjer je bilo prižgano lesno oglje. Kadilnik so hitro zaprli, ker gori fonotiacin na zraku s plamenom. Potem so meh pri kadilniku dvakrat ali trikrat stisnili, da je prišel zrak v notranjost in da se je na ta način preparat vžigal. Ko se je pokazal iz kadilnika bel dim, so ga puhnili skozi žrela izmenoma v dva panja. V 30 sekundah je treba puhniti najmanj 20 doz dima v

prvi, potem pa enako količino v drugi panj. Nato je treba oba panja še enkrat tako nadimiti. Delo opravimo pod večer. Če bi delali podnevi, bi lahko povzročili ropanje. Najboljše rezultate dosežemo pri zunanji temperaturi zraka od 12 do 15° C. S poskusi so ugotovili, da fonotiacin tudi v večjih dozah ne škoduje niti čebelam niti zalegi. Uši zaradi tega preparata niso samo omamljene, kot pri uporabi drugih sredstev, ampak popolnoma poginejo. Pri izvedenih prvih poskusih so našli 488 čebeljih uši, ki so padle s čebel v enem samem panju.

Veličko Veliškov,
Pčel. institut, Sofija

Prevedel S. L.

Prednost pitanja s suho hrano. Novo čebelarstvo leto se začenja že sredi julija. Takrat je treba misliti na pospešeno zaleganje, ki se da uspešno doseči le s pitanjem na zalego s suho hrano. Sredi julija je mnogokje paše že konec in matica avtomatično preneha zalegati. Potem seveda čebele nimajo podmladka.

Če se zaleganje tako prekine, je težko matico prisiliti, da bi zopet začela s svojim delom. Matica naj ne počiva poleti. Pitanje s suhim sladkorjem proizvaja dan in noč neprekinjeno toploto in matica tako ne preneha zalegati. Tekoče krmljenje nima takega uspeha, ker čebele sladkorno raztopino kopičijo in tako napolnijo matici celice, ki bi jih morala zaleči. Pri suhem pitanju pa se to ne dogaja, treba pa je sladkor zgoraj malo ovlažiti, kar ima le dražilni namen. Pitamo na razne že udomačene načine, ne smemo pa sladkorja sipati na podnico. Sami smo krivi, če v naslednji pomladi izginejo šibke družine, kajti le v poznem poletju rojene mladice prebijejo zimo.

Po Die Bienenzucht, S. R.

Plastični sati. Bavarski deželni zavod za čebelarstvo v Erlangenu je delal poskuse s plastičnimi sati. Ti sati iz umetne snovi pa se do sedaj, žal, še niso docela obnesli. Čebele jih vsekakor sprejmejo, če so potopljeni v vosek, in se lahko uporabijo v plodišču in medišču. So brez duha, njihova glavna hiba pa je med drugim, da se radi drobijo.

S. R.

SESTANEK S PREDSTAVNIKI SRBSKIH IN HRVATSKIH ČEBELARJEV

Dne 14. decembra 1965 ob 15. uri je bil v Ljubljani v prostorih Zveze na Miklošičevi cesti 30. sestanek, ki so se ga udeležili tile zastopniki Društva pčelara Srbije: dr. Vasilja Filipović, Nikola Gosić, Boža Petrović in inž. Bogoljub Konstantinović; od čebelarjev SR Hrvatske pa dr. Ivo Tomašec, Filip Simić in prof. J. Varga. Od čebelarke družine Ljubljana so se udeležili tega sestanka predsednik, tajnik in en član odbora; navzoč je bil tudi upravni odbor Zveze. Temu sestanku pripisujemo veliko važnost, ker smo na njem razpravljali samo o zvezni čebelarški organizaciji. Priobčujemo zapisnik, da bi članstvo seznanili z vsebino razpravljanja.

Predsednik ZCDS je odprl sestanek, pozdravil zlasti goste iz obeh bratskih republik SR Srbije in SR Hrvatske ter predstavil goste in ostale udeležence sestanka. Predlagal je samo eno točko dnevnega reda in sicer:

Razpravljanje o Savezu pčelara Jugoslavije in o oživljenju njegovega dela.

Predsednik je utemeljil potrebo po oživljenju zvezne čebelarške organizacije v zvezi z več problemi, ki so se pojavili na področju čebelarstva v preteklem 1963. letu.

Tov. Boža Petrović, sekretar Saveza pčelara Jugoslavije, je pojasnil sedanje stanje te organizacije, ki pravno še vedno obstoji, dejansko pa ne izvršuje funkcij, ki jih ima po svojem poslanstvu. Med živahno razpravo, ki so se je udeležili skoraj vsi navzoči, zlasti pa gostje iz Beograda in iz Zagreba ter predsednik ZCDS, se je izkristaliziralo tole enotno stališče:

Savez je treba čim prej zopet oživiti. Glede na politični in gospodarski razvoj družbenih odnosov naj ima Savez ime »Savez pčelarskih organizacija SFR Jugoslavije«. V zvezi z navedenim razvojem je treba delno spremeniti in dopolniti tudi pravila Saveza. Dalje je bilo ugotovljeno, da bi morale spremeniti oziroma dopolniti svoja pravila tudi ne-

katere republiške čebelarške organizacije in sicer tako, da bi mogle vključiti v svojo organizacijo vse čebelarške proizvajalce, individualne in kolektivne, fizične in pravne osebe, ki delujejo na področju čebelarstva, bodisi da je njihovo delo gospodarskega, pospeševalnega, znanstveno-raziskovalnega ali pa tudi trgovskega značaja. Take republiške čebelarške zveze bi se vključile v Savez pčelarskih organizacija SFR Jugoslavije. Savez naj ima predvsem koordinacijski značaj med republiškimi čebelarškimi zvezami kot tolmač njihovih teženj in problemov ter organi zvezne državne oblasti. Dalje naj ima Savez še reprezentativen značaj kot predstavnik vse jugoslovanske čebelarške dejavnosti doma in v inozemstvu.

V zvezi z navedenim stališčem, o katerem smo izčrpno razpravljali, smo soglasno sprejeli tale sklep:

Delovni člani upravnega odbora Saveza pčelara Jugoslavije naj pripravijo osnutek dopoljenih oziroma spremenjenih pravil Saveza. Osnutek naj pošljejo najkasneje do 25. decembra t. l. republiškim čebelarškim zvezam na pregled in v morebitno dopolnitev. Obenem naj priporočijo nekaterim republiškim čebelarškim zvezam, naj v pogledu članstva dopolnijo svoja pravila (npr. za SR Bosno in Hercegovino, da se omogoči sprejem čebelarškega podjetja »Košnica«). Republiške organizacije vrnejo pregledana in morebitna dopolnjena pravila v Beograd najpozneje v 15 dneh po prejemu. Delovni člani Saveza pripravijo nato ves material za občni zbor Saveza, zlasti pravila in delovni program. Občni zbor naj bi sklical po možnosti že do konca januarja 1964. Vabilu za občni zbor naj bi priložili tudi material, ki ga bomo obravnavali.

Po sprejemu tega sklepa je zaključil predsednik ob tri četrti na sedem lepo uspeli sestanek.

Zapisnikar:
Franc Cvetko l. r.

Predsednik ZCDS:
Valentin Benedičič l. r.

Medtem smo še sprejeli osnutek pravil in dne 3. 1. 1964 smo poslali tudi svoje pripombe v Beograd. Tako lahko pričakujemo za konec januarja ali začetek februarja t. l. sklicanje skupščine za ustanovitev »Saveza pčelarskih organizacija SFR Jugoslavije«.

Valentin Benedičič

IZLET ČEBELARSKE DRUŽINE POBREŽJE

Kakor vsako leto je priredila tudi letos naša družina za svoje člane izlet in sicer preko Slovenske Bistrice, Poljčan, Podčetrška, Kozjega v Kumrovec. 7. julija 1963 se nas je zbralo 34 udeležencev, ki smo se z avtobusom odpeljali preko teh krajev. Vreme je bilo lepo in sončno, tako da smo imeli udeleženci res lep razgled. Ustavili smo se v Podčetršku, kjer nas je že pričakal čebelar in vodja čebelarskega šolskega krožka tov. Valand. Opisal je razvoj ter delo pionirskega krožka, ki ima sedaj 16 članov. Imajo 6 AŽ-panjev, večino podarjenih, ter tudi opazovalni panj iz stekla. Predavatelj tega krožka se je zanimal tudi za čebelarske razmere v našem kraju, potem pa nam je opisal zgodovino gradu, ki se lahko vidi daleč naokoli. Po prisrčnem slovesu smo nadaljevali vožnjo proti Kozjemu, kjer so nas že nestrpno pričakovali člani čebelarske družine Kozje. V spremstvu tajnika in predsednika smo si ogledali več čebeljakov. Razlika med našim in tamkajšnjim čebelarstvom ni velika, saj čebelarji tamkaj večina v AŽ-panjih. Opazili smo, da so tudi med njimi dobri čebelarji, čeprav so pašne razmere nekoliko slabše kot pri nas; manjka jim predvsem akacije.

Potem smo obedovali v lepem gostilniškem vrtu. Člani tamkajšnje družine so nam postregli z dobro domačo kapljico. Predsednik te družine se je za-

hvalil za obisk ter poudaril, da prirejajo tudi oni takšne izlete. Zelel je tudi, da bi se v njihovi sredini kar najbolje počutili. Po prisrčnem slovesu smo nadaljevali vožnjo proti Kumrovcu. Ogledali smo si rojstno hišo tov. Tita in tudi okolico tega kraja, se vpisali v spominsko knjigo ter se preko Rogaske Slatine vrnili v Maribor. Le žal, da se na tem lepem izletu nismo fotografirali.

VESELA IZ NAŠIH VRST

Kadar pridejo naši čebelarji s čebelami v južne republike, se navadno kar dobro znajdejo v vseh mogočih prilikah in neprilikah. Kdor se ni naučil srbohrvaščine pri vojakihi, mlati pač svojo jugoslovanščino in veselje je take ljudi poslušati. Lansko pomlad se je takole poskušal ljubljanski čebelar Boštjan. Na povratku domov je v zadnjem hipu ugotovil, da mu je pozabil šef postaje vpisati še pločevinasti sod za med. Boštjan je pridrvel v prometno pisarno in v največji naglici dejal šefu: »Imam još jedan burek!« Šef ga je pogledal, se nasmehnil in dejal: »Bogami, burek! Dajte ga ovamo, baš sam gladan!« Boštjan je bil v zadregi, zato je skušal pojasnjevati: »Pa to je burek od medal!« Šef: »Još bolje, to je fina stvar!« Boštjan zdaj ni vedel, kaj naj počne. Mahal je z rokami in skušal pojasniti šefu, kaj misli. Zato je dejal: »Pa to je velik burek!« Šef: »Onda ćemo lepo da ga svi pojedemo!« Boštjan si ni vedel pomagati in nerodno mu je bilo tem bolj, ker so se vsi slovenski čebelarji krohotali od smeha. Potem je našel rešilno bilko. Opazil je v kotu sobe šefov pločevinasti sod za med, pokazal nanj in rekel: »Ovakav burek od medal!« Šef se je od srca nasmejal, ko je Boštjana končno le razumel, in dejal: »E, moj brajko, pa to ti je bure, a burek je ono, što na žalost nećemo da jedemo sada!«

Popravek:

V Slovenskem čebelarju številka 1/1964 na strani 13, v deveti vrsti od zgoraj, popravite stavek: »Posredna korist čebel je večja od vrednosti neposrednih čebeljih proizvodov medu in voska«, ki se glasi pravilno: »Posredna korist čebel v Čehoslovaški socialistični republiki je torej približno za osemkrat večja od vrednosti neposrednih čebeljih proizvodov medu in voska.«

Na strani 18 tabela — A pod zaporedno številko 27, 28 in pod seštevno vrsto namesto besede »cena« pravilno »Vrednost«.

JOZE ISTENIČ

je umrl 25. IX. 1963 v starosti 70 let. Živel in čebelaril je visoko nad Vrhniko v Zaplani. Imel je okrog 20 družin, ki so spomladi ob resi in borovnici lepo napredovale. Poleg kmetijstva so mu bile čebele edino razvedrilo. Veliko skrb je posvečal čebelam tudi zato, ker so mu nadomeščale pravo družino. Po naravi pa tudi iz ljubezni do čebel je bil tih, zvest član čebelarke družine in stalen naročnik »Slovenskega čebelarja«.

Kmalu bodo čebelice spet izletavale in obiskovale njegov novi dom pod gozdom v sončni Zaplani. Žal jih pokojni Jože ne bo slišal.

ANTON MAČEK

je umrl 8. VII. 1962 v starosti 77 let. Kot čebelar je bil znan daleč po bližnji in daljni okolici. Pokojni je bil edini v naši družini, ki mu je bilo čebelarstvo poklic. Svoj čas je čebelaril v več kot 600 AŽ panjih. Ob hojevi paši leta 1938 pa je število zmanjšal na okrog 100 družin. Bil je med prvimi, ki so pričeli prevažati čebele na ajdova pasišča na Stajersko. Pri tako velikem čebelarstvu si je z leti pridobil dosti izkušenj. Veliko pozornost je posvečal zazimljenju čebel z uporabo sladkorja. Posebnost njegovega čebelarjenja je bilo napajanje čebel pozimi v mrazu in snegu. Trdil je, da je na ta način rešil svoje čebelarstvo po dobri hojevi paši in izredno hudi zimi 1928—1929. Odbiral je plemenjake, o katerih je delal zapiske zaradi nadaljnje vzreje matic. Zato se je z veseljem oprijel umetne vzreje matic na plemenilni postaji, ki pa je

žal po nekaj letih prenehala delovati. Zelo rad je postregel s podatki o številu in vedenju umetno vzrejenih matic, za katere je trdil, da so »rasirane«. Po značaju je bil družaben in šegav. Manj sreče so imeli z njim »zelenci«, kadar so ga vprašali za strokovni nasvet. Poleg čebelarstva je imel tudi obrt za prepiranje rastlin. Z njim smo slovenski čebelarji spet izgubili staro korenino.

Čebelarstva družina Vrhnika

FRANCE KOVAČIČ

Nepričakovano se je 8. oktobra 1963 pri izvrševanju poklica smrtno ponesrečil čebelar France Kovačič iz Studencev pri Mariboru. Nihče ni pričakoval, najmanj pa čebelarji naše družine, da nas bo ta krepki, zdravi in mladi mož, star komaj 48 let, nenadoma

zapustil. Kot sin kmečkih staršev iz Stonjcev pri Ptujju si je izbral poklic v kmetijski dejavnosti in pri čebelah, čeprav je bil izučen šofer. Z vztrajnostjo in marljivostjo je prišel do tega poklica, kajti premoženjsko stanje staršev šolanja ni dopuščalo. Sam se je moral znajti v težkem življenju. Vse si je s pridnostjo in z ženino pomočjo pri-garal. Posebno so mu bile pri srcu čebele! Vozil jih je zdaj sem zdaj tja, kakor je pač narava delila svoje blagodati. Kot pravi član čebelarkega društva je dobro poznal tovarištvo ter omogočil skupne prevoze, kadar je bila narava darežljiva. Čebelariti je začel leta 1948 ter takoj vstopil v čebelarstvo organizacijo, dobro vedoč, da je potrebna vsakemu čebelarju. Bil je devet let odbornik naše čebelarke družine in požrtvovalno sodeloval pri njenih prireditvah.

Vnetega člana in čebelarja bomo ohranili v najlepšem spominu!

Čebelarstva družina Studenci-Pekre

POROČILO ZA DECEMBER

Razmeroma toplo jesensko vreme, ki se je zavleklo do konca novembra, je v začetku decembra hitro prešlo v pravi zimski mraz. December je bil hladen, posebno druga dekada. Bilo je nekaj deževnih dni in to večinoma v začetku meseca, sicer pa so bile padavine v obliki snega. V severovzhodni Sloveniji je ležala snežna odeja od prvih dni decembra, v glavnem pa je sneg zapadel in obležal v drugi dekadi. Na Primorskem je snežilo, a se sneg ni obdržal, večkrat pa je vlekla močna burja. Od naših opazovalnic je imel najnižjo srednjo mesečno temperaturo (−6,7) Lovrenc na Pohorju, najnižjo dnevno temperaturo pa je zabeležila opazovalnica Prosenjakovci 19. XII. (−21° C). Najvišjo srednjo mesečno toplino (−2,8) in najvišjo dnevno temperaturo (+10° C, 1. XII.) pa je imela Pušča-Bistra. (Podatkov opazovalnice Škofije pri Kopru nismo mogli uporabiti, ker je poročilo izostalo.)

Cebelje družine prezimujejo mirno, izleta pa jim vreme ni omogočilo. Tisti, ki je pravilno zazimil močne in zdrave družine, pa lahko mirno pričakuje pomladi. Poraba hrane je majhna (mesečni povpreček je −54,5 dkg).

Zerovnica-Postojna: Družine sem zapažil komaj 5. decembra.

Cezanjevci-Ljutomer: V prvi dekadi tehtnica ni pokazala padca, verjetno zaradi visoke relativne vlage v zraku.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	− 20	− 10	− 10	−40	− 5,8	0	4	20	76
Dražgoše—Šk. Loka . . .	− 20	− 10	− 30	−60	− 4,9	0	3	26	69
Zerovnica—Postojna . . .	− 15	− 25	− 20	−60	—	0	2	20	69
Rogatec	− 10	− 10	− 10	−30	− 4,0	0	3	6	17
Lovrenc na Pohorju	− 10	− 10	− 10	−30	− 5,0	0	1	27	71
Selnica ob Dravi	− 12	− 12	− 10	−34	− 4,7	0	2	26	78
Lovrenc na Drav. polju . .	− 50	− 30	− 20	−80	− 6,7	0	1	27	54,5
Cezanjevci—Ljutomer . . .	0	− 20	− 30	−50	− 4,9	0	3	9	21
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota .	− 30	− 30	− 30	−90	− 4,7	0	5	27	80
M. Polana—Lendava	− 35	− 20	− 40	−95	—	0	1	27	58
Svibnik—Črnomelj	− 15	− 15	− 15	−45	− 3,5	0	2	20	15
Iška vas	—	—	− 20	−20	—	0	4	19	14
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	− 15	− 30	− 30	−75	− 2,8	0	0	12	34
Povpreček	—	—	—	− 54,5	—	—	—	—	—

10 let podjetja »MEDEX«

Delovni kolektiv trgovskega podjetja »MEDEX« Import-Export Ljubljana, Miklošičeva 13/IV, se ob svoji desetletnici uspešnega dela doma in v inozemstvu zahvaljuje vsem čebelarjem, čebelar-skim družinam in društvom, kmetijskim zadrugam in drugim podjetjem za sodelovanje, kakršnega si želimo tudi v bodoče.

Cenik nekaterih najvažnejših proizvodov:

AŽ panj na 9 satov	12.700 din
AŽ panj na 10 satov	13.500 din
AŽ panj-exportni na 7 satov	4.800 din
Panj štirisatar	2.000 din
Satniki	35 din
Zapahi za žrela	35-45 din
Prečne zapore	100 din
Kvačice	380 din
Razstojišča	45 din
Žična mreža-pocinkana	1.000 din
Matična rešetka »Hanemann«	2.280 din
Kadilnik	880 din
Zvepleni zakad na papirju	1.170 din
Zaščitne rokavice	1.100 din
Klobuk	1.500 din
Žična čebelarska kapa	500 din
Cebelarsko točilo na 3 sate	20.000 din
Cebelarsko točilo na 4 sate	25.500 din
Stojalo za odkrivanje	2.500 din
Kozica	1.450 din
Cebelarska tehtnica	15.500 din

Zahtevajte cenike!

Vse cene so neobvezne, franko skladišče Ljubljana. Pakiranje, prevoz in poštnino zaračunamo po dejanskih stroških. Kadar obiščete Ljubljano, se oglasite v naši poslovalnici na Miklošičevi cesti 30, kjer boste hitro in solidno postreženi!

Odkupujemo vse vrste sortiranega, čistega in kvalitetnega medu po najvišjih dnevnih cenah. Odkupujemo, predelujemo in prodajamo čisti čebelni vosek!

Z naročili, željami in predlogi se obračajte na trgovsko podjetje »MEDEX« IMPORT-EXPORT LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 13/IV